

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PENTRU POPOR.

No. 12

GLUME (VORBE DE CLACĂ)

DE
ION ADAM

BUCUREȘTI

Tip. „ROMÂNIA NOUĂ“, Th. Voinea, Str. G-ral Dona, 26
1923

Prețul Lei 10.—

In. A. 29.126

GLUME

(VORBE DE CLACĂ)

DE

IOAN ADAM

54249

BUCUREȘTI

IMP. „ROMÂNIA NOUĂ”, TR. I. VOINEA, STR. G-RAL BONĂ, 26

1923

1947

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București
Cota 54 641

CONTROL 1953

1956

B.C.U. "Carol I" - Bucuresti

C54279

SFÂNTUL ILIE.

SFÂNTUL ILIE.

Mai pela începutul lumii, oamenii erau cu frica lui Dumnezeu, și dacă n'ar fi fost ispitele diavolului pe pământ, poate că nu s'ar fi știut ce-i păcatul.

Peatunci trăia, într'un sat depărtat, un însurățel vrednic și milosiv. Norocul îi mai ieșise în cale cu o soție gospodină și de credință, că nu i-ai fi găsit pereche.

Trăiau cei doi tovarăși ca într'un cuibar, și le înfloriă gospodăria ca subt o binecuvântare.

Ei erau legați în dragoste și în credință unul către altul, ca într'un buchet de busuioc pus la icoane.

În vremea aceasta, dracul, gonaș neobosit într'a'e zăniei și ale răului, nu se odihneă în tichnă când se gândia că a rămas un colț de lume nepângărit de el, și atunci se hotă-

răște, îndârjit, să-și arunce mrejele și asupra casei celor doi fericiți.

Odată, pe când Ilie eră dus la moară, — căci Ilie îl chemă pe însurățelul cel vrednic — Necuratul i se închipuie într'un vecin cunoscut, prieten bun de casă și s'apropie plouat de Român, căinându-l atingător :

— Ihai ! păcat de vrednicia omului, dacă n'are noroc, — tu muncești și te bați cu nevoile, pe când muierea ta se ferește acasă cu ibovnicul.

— Cum asta ? a întrebat ceta zăpăcit.

— Nici eu nu mi-am crezut ochilor, dar am văzut cum mă vezi și te văd. Cred că vor dormi tot amândoi și la noapte.

Omul nu și-a mai așteptat rândul la măcinat, ci, lăsând sacii în seama morarului, o pornește ca o furtună înapoi acasă, așa cum eră pe înserate.

Ce se întâmplase însă ?

În lipsa lui de acasă, cu dusul la moară, i-au fost venit părinții cu vederea, că dânșii locuiau în alt sat, și li se făcuse dor de copii. Nora îi primise ca pe niște söcri iubiți, după toată rânduiala fiască, așteptând venirea bărbatului, tocmai pe a doua zi. Pe noapte i-a culcat în patul lor, ca pe niște mosafiri res-

pectați, pe când dânsa s'a culcat, împreună cu copiii, pe cuptor.

În vremea aceasta Ilie călcă drumul casei într'un vârtej, pornit și aprins, gândindu-se să-și prindă nevasta cu ibovnicul...

Când a ajuns noaptea târziu în sat, abia-și mai țineă suflarea de trudă și amărăciune. S'a strecurat grăbit prin ulițele tăcute, prin umbră gardurilor, a trecut apoi pârleazul încet la dânsul și, tiștuind câinii, a sărit în grădină și s'a apropiat de fereastra din fund a casei.

Luna eră plină și cerul senin de să numeri firile de mac. Ilie se apucă de cerceveaua geamului și se uită setos prin sticla aburită, ca să vadă înlăuntrul a dormit al odăii. Când a băgat de seamă, cu ajutorul razelor lunii, că în patul lui de nuntă sunt două capete pe o pernă, s'a buimăcit ca după un somn greu. În nedumerirea aceia, duce mâna la brâu și apucă cuțitul, pe când cu stânga ștergea ochiul de geam, ca să-și vadă mai bine nenorocirea. Orbit de mânie și de rușine, Ilie a deschis încet ușa tindei, a trecut în vârful degetelor în casă și apropiindu-se tot în vârful degetelor de pat, întrezărește încă odată îngânarea celor două capete, care-și sorbeau răsuffările în somnul lor odihnit. Vederea i s'a împăiejenit atunci cu totul, și'n groaza

răzbunării de o clipă, lunecă pripit ascuțișul cuțitului pe sub bărbile părinților lui, de le taie gâtul la amândoi, lăsându-i acolo în horcăitura zbaterii lor. Nevastă-sa se trezește de pe cuptor în zgomotul acesta și, întinzând capul pe după horn, vede pe bărbatu-său în lumina geamului, și-l întrebă liniștită și somnoroasă.

— Tu ești, Ilie ?

Ucigașul, aiurit, rămâne prost și dezarmat, băiguind ca într'un vis urât.

— Da, erai acolo ?

— Păi am lăsat socrii să se culce în patul nostru, că nu mă gândeam c'ai să vii peste noapte...

Ilie, înecat de lacrimi, scăpă cuțitul jos, înțelegându-și toată ticăloșia, și zise prin plâns :

— Rămâi sănătoasă, nevastă, că eu mă duc în lume să-mi ispășesc păcatul . . .

Ilie s'a dus încotro a văzut cu ochii, și a pribegit mult, ca să-și găsească împăcarea sufletului. El bătea la porțile bisericilor și mănăstirilor și cerea tuturor duhovnicilor să se spovedească, dar preoții și călugării fugeau de el îngroziți, când auziau mărturia crimei lui nemaipomenite.

— Pentru așa păcat nu-i canon de ispășire. Gonit dela toate ușile, el rătăcea, flămând

și gol, suferind arsurile setei și batjocura oamenilor.

Intr'un târziu, Ilie dă peste un schivnic bătrân, care-și avea chilia sub malul unui ape necunoscute.

Bate el la ușe și moșneagul cel sfânt îi deschide.

— Am venit să mă spovedesc.

— Să te spovedesc, fiule.

Dupăce i-a citit, l-a întrebat cuviosul pe Ilie, de păcate. Când a început cela a se mărturisi, cucernicul deși auzise atâtea în viață, s'a îngălbenit, dând înapoi ca dinaintea unei prăbușiri. Pustnicul, înfricoșat și sugrumat de ceiaze auzise, spuse tremurând că el se duce afară să citească pe cer canonul cuvenit, căci în pravile nu se pomenește de fiu, care să-și fi omorât singur pe cei cari l-au făcut.

Ilie a rămas îngenunchiat în mijlocul chillei.

Schivnicul cel îngrozit trăsese ușa pe urma lui și încuind-o cu lacăt pedinafară a zvârlit cheia în râul care treceă peacolo, iar el s'a dus la o altă chiovie, ca să nu mai auză de păcătosul cel necunoscut, care-i turburase bătrânețele într'atâta.

Cât o fi stat Ilie acolo închis, nu poate spune nimeni, dar tocmai târziu înapoi, după multe veacuri, rătăcind Christos cu Sfântul

Petru prin lume, se abat pela apa cea necunoscută, unde fusese chilia sihastrului celui bătrân și se apucă de pescuit peacolo.

Trag ei odată cu plasa, trag a doua oară și, când să tragă a treia oară, le pică o știucă mare și pântecoasă.

— Asta are icre, Doamne.

— Norocul nostru, Petre...

Mucenical spintecă știuca, dar în loc de icre găsește printre măruntae o chee ruginită. Isus o vede și, tresărind ca de o amintire îndepărtată, ia de mână pe tovarășul lui și se duce cu el până la un loc de sub malul apei, unde se vede o movilă acoperită de surpături.

— Petre, râcâe pământul aici, că ai să găsești ușa unei locuințe.

Apostolul desnomolește chilia, iar Mântuitorul potrivește cheia în gaura lacătului și, învârtind-o greu în rugină, deschide ușa mucegăită de ani.

Sub lumina năvălită de afară, s'a desfășurat ochilor sfinți o priveliște stranie.

Toată fața încăperii eră plină până la jumătatea păreților de-o înzăpezire albă de plete, cari se resfrângeau ca dintr'un creștet acoperit, ș'apoi creșteau în lături într'o inundație de lapte. Sfârcurile șuvițelor lungi lunecau în întinderea lor în susul păreților ș'apoi cădeau

într'o arcuire de spumă ușoară, pentruca să crească înainte și să se împleticească ca o ninsoare bătută.

Domnul își face loc printre troianul acela de păr alb și descopere dedesubt un bătrân îngenunchiat, împetrit de veacuri în proster-nare.

Cristos surâde trist și clătinându-l de umăr, zise :

— Scoală, Ilie...

Moșneagul ridică fruntea domol ca într'o tresărire prin somn și deschide ochii fumurii, sprijinindu-se în cojile unghiilor crescute cât ana coasei.

— Tu ești Doamne?

— Eu, Ilie.

Condamnatul mijeste din ochi două lacrimi de sânge :

— Greu somn, milostive...

— Ridică-te, că ți s'a împlinit canonul.

Ilie își îndreaptă spinarea încovoiată, și scuturându-și valurile de păr din creștet până în pământ, pășește poticnind spre ușă, trăgând după el înzepezirea părului.

Când a ieșit în aierul proaspăt de afară, răsullă hulpar, de parcă ar fi scăpat din ștreang.

Hainele, putrezite pe el, i-au căzut în abu-

rirea adierii de parcă ar fi fost făcute din scrum de hârtie arsă. Trupul, schilav și bicisnic, scârțâia în legăturile lui uscate; unghiile dela picioare i se încârligase scorțite de câteva ori în sus, sunând osos în atingerea lor cu unghiile dela mână, cari atârnau.

Formele lui supte și trase de post și îngenunchiare, împovorată pe cei drumetși de înduioșare.

Cristos zise atunci, mișcat :

— Ascultă Ilie, părintele meu și al oamenilor vreă să-ți răsplătească nevinovăția ta, — ce putere vrei să ai tu dela Dumnezeu ?

Bătrânul se înviorează atunci ca ușurat și răspunde cu ciudă :

— Să pot trăzni asupra dracilor...

— Amin...

La vorba asta a Domnului, s'a lăsat din înălțime un car de foc, la care erau înhămați doisprezece balauri înaripați și care suflau flăcări pe nări. Ilie s'a trezit curățit de starea lui și s'a îmbrăcat cu haine de cele scumpe, găsite în carul ceresc. De grăbit ce eră să se răzbune, nu și-a mai tras cojocul pe mâneci, ci l-a luat numai așa pe umeri. Când s'a văzut pe tronul lui din car, a pus mâna voinicește pe mănunchiul fulgerilor și a azmuțit balaurii în fugă.

În smucitura aceea a primei înălțări, Ilie a scăpat cojocul din umeri, și i-a căzut pe pământ. Cristos și cu Sfântul Petru s'a prăpădit de răs, aținându-se să prindă cojocul, care venea de sus vâlvătuind, pe când moșneagul cel ciudos, se pleacă peste carâmbul carului și le zice :

— Să fie pentru căldură săracilor...

De atunci nu mai asudă Ilie, improșcând pe draci cu fulgerile lui. Îl auzi numai cum o ia rasna pe podeaua cerului și, huruind cu carul prin tărie, ca pe un pod hodorogit, pân-dește și gonește pe draci, până le zărește cuibarul. Atunci numai mi-ți învârtește praștia și sfâșie cu trăznetul aprins toată depărtarea dintre cer și pământ.

Ba ci-că odată Ilie, atâta se vrăjmășise, că eră să spârcuiască cu totul seminția necurațiilor, așa că Dumnezeu să pusese pe gânduri cu îndărătnicia Sfântului. Vezi că pesemne și Atotputernicul ține pe draci de o treabă, ca să cerce lumea cea slabă de îngeri și să întărească în credință pe cei hotărâți.

Se zice că atunci Dumnezeu, ca să mai îmoaie pe Sfântul Ilie, i-a luat o mână și un picior. Dar și așa ciung, moșneagul tot face pocinogul neprielniceilor, că o pornește huruind prin vămile văzduhului și, cum zărește

picioar de încornorat, îl și plesnește cu nuiua de foc, de o frânge pe spatele lui...

Se zice că dracilor le pare rău și azi că n'au lasat pe însurățelul Ilie să-și fi trăit în pace viața lui, în satul cel îndepărtat.

FRICA DE DUMNEZEU

Frica de Dumnezeu.

Dumnezeu după ce-a văzut pământul cu oameni, s'a bucurat de făptura aceasta minunată, și se uită la ei de sus, și nu-i venea nici lui a crede, de câte mai scorneau și puneau la cale gângăniile acestea în două picioare.

Ce nu le-a dat Făcătorul în bucuria aceia a lui? Ploaia venea tot la vreme, de boale nici nu se pomenea, viața era lungă și senină, — și mă rog era de trăit pe pământ, peatunci...

Și n'apucă să se sfârșească fericirea pe pământ, că ea se urmă și mai amăgitoare sus în cer, după moartea fiecăruia. Raiul era plin de sufletele celor răposați. Dumnezeu închidea ochii și făcea semn lui Sfântul Petru, să le dea drumul la toți, cari cum ajungeau în împărăția dreptilor,

— Sânt făpturile mele, Petre, lasă-i...

Odată, cum Dumnezeu și Sfântul Petru stăteau de vorbă la poalele unui nor, și se uitau la pământ, ce-i vine în minte Atotputernicului, că se întoarce la Sfânt și-i zice :

— Petre, ție trebuie să-ți fie urât de tot aici în cer.. Când eram și eu mai tânăr, mai dam amândoi câte o târcoală pe pământ, de mai petreceam cu oamenii, dar acum mi s'au scurtat cărările.

— Așa-i, Slăvite, toate lucrurile cu vremea lor.

— De mine, acum, ca de mine, dar tu ești mai tânăr și nu te pot pedepsi să stai tot legat aici. Petre atins de grija Domnului, dă să se ridice și să se opună la cele zise, dar atot Stăpânitorul îl trage de mânecă iar lângă el, acolo sub umbra norului și-l ceartă blând.

— Tu s'ascuți la ce zic eu și să faci ce ți-oî zice. Nu-i vorba aici numai de crailăcurile ce le vei face printre oameni, — asta-i treaba ta ; dar eu aș vrăa cu prilejul acesta să mai tragi cu urechia la ce vorbește lumea, ca să le auzi tânguirile și să vedem apoi ce avem și noi de îndreptat pe pământ.

M'ai înțeles acum ?

— Înțeles Prea Mărite...

— Atunci, du-te de-ți fă desaga cu catra-

fusele și mâine, înainte de luminat, să fil pe drum.

— Așa am să urmez, Preaslăvite.

— Dar bagă de seamă să-ți faci urechia toacă și capul calendar și'n mendrele tale să nu-ți scape nimic din cele văzute.

— Unu-i Sfântul Petru, Stăpâne, las pe mine.

Pe pământ, Sfântul Petru, când s'a văzut într'atâta belșug și voie bună, mai mai să uite cu totul de rai.

Abiă apucă să scape din mâinile unora și dă peste alții cu casa deschisă și masa pusă. Alte mâncări, cu alte băuturi și cântece; decât parc'ar fi ținut-o tot în nunți și cumetrii.

Oamenii erau fericiți și cu chef, iar femeile vesele și slobode la viață.

Pretutindeni numai chefuri și lăutari. Pe pământ se părea că numai se benchetuește, căci nu știă nici de griji, nici de durere. Toate câte le trebuiau oamenilor, veneau ca din senin, ca un drept care li se cuvine și care trebuiă numai așteptat. Câmpul și grădinele abiă apucau să se desbrace de un rând de roade, pentruca, cu grabă, și cu forfot, să se împodobească pentru noua recoltă. Animalele se prăseau tot cu gemănări și fructul lor eră mâna cerească.

Peatunci nu se ştia de ierni lungi cu geruri şi veri cu secetă.

Sfântul Petru s'a amestecat şi el în sărbătorirea aceasta a bucuriilor, sorbind până la fund paharul omenesc al fericirii. Dumnezeu din cer mai să uite acum de când îi plecase chelarul pe pământ; aşă de mult trecuse de când Sfântul Petru hoinărea printre oameni.

Intr'ô zi Dumnezeu, sătul de aşteptare, şi bănuindu-şi sfetnicul, chiamă pe Sfântul Ilie şi-i dă poruncă să sgâlţâie puţin podeaua cerului, ca să deie de ştire lui Petru depe pământ, că mai e şi sus, nu numai jos.

Când s'a desmeticit Sfântul la auzul bubuiturilor din cer, şi-a adus aminte de Dumnezeu şi atunci şi-a dat cu pumnul în cap :

— Tiii... mintea mea cea proastă, uitasem că sânt şi Sfânt!... Auzi, mă chiamă Dumnezeu!..

Şi amandea la desagi, că pe ici ţi-i drumul.

In cer, Dumnezeu a întâmpinat râzând pe Sfântul Petru, pecând aceasta nu ştia cum să-şi tragă picioarele de ruşinat şi încurcat.

— Te-ai dat la stricăciuni, Petre...

— Ispita necuratului, Doamne...

— Da'n caltea ai petrecut?

— Petrecut, din mila Preamăririi Tale.

Dumnezeu, surâde'n barbă, luminându-şi ochii

ca de vestea unei biruinți, apoi aduce lângă el pe Petru, tot la poalele unui nor, și-l întreabă cu prietenie :

— Mă rog îți place pământul, așa cum l'am pregătit eu ?

— Nu mai are încotro de frumos !

Și din vorbă în vorbă, Dumnezeu îl trage de limbă pe Sfânt și află ce n'ar fi gândit despre lucrurile de pe pământ. Odată s'au trezit amândoi răsând cu lacrimi și liniștindu-se unul pe altul, ca doi hoinari care-și amintesc de tinereță.

— Și zii e chip de trăit acolo, hai ?

— Să tot trăiești, să nu mai mori !

Dumnezeu surâde atunci iar, ca de ungând de măgulire și se întoarce la Sfânt cam stingerit :

— Toate-s bune, după cum mi le spui, dar pe mine mă pomenesc oamenii ?

Sfântul Petru rămâne încurcat, fără să priceapă ce vrea Dumnezeu cu întrebarea asta.

— Nu'nțeleg Doamne, ce mă întrebi !

Dumnezeu eră tot mai stângaciu și mai rușinat :

— Vreau să zic, oamenii știu că toată fericirea le vine dela mine., că eu le dăruiesc toate?...

Petru sare umilit, încredințat, rănit par'că de bănuiala Creatorului :

— Cum să nu știe? Trebuie s'o știe, căci o văd în fiecare zi.

— Dar... vreau să zic, — ei în bucuriile lor, la petreceri și nunți, își aduc aminte de mine, îmi slăvesc numele... mă rog, minte ai să înțelegi, — se închină mie ?

Petru rămâne înmărmurit, c'un deget dus la frunte, ca și când ar vrea să-și aducă aminte, apoi o rupe scurt :

— Uite, la asta nu m'am gândit.

— Cum, n'ai auzit strigându-se cuvintele : «Doamne, Părintele milostiv, Atotputernice...

Petru stătea tot mai prost și făcea „nu“ din cap,

— Nu mă laudă nimeni ?

— Se laudau bucatele, se premăriau vinurile, se închinau femeilor frumoase... cari la urmă sunt tot bunurile tale, dar...

Dumnezeu cât p'aci să-și iasă din sărite :

— Și nu se uită atunci nimeni în sus să zică : mulțumescu-ți ?..

— Nu-mi aduc aminte...

— N'a zis nimeni vorba «Doamne?»

Și cum sta Sfântul Petru așa aiurit ca într'o sforțare de a-și aduce aminte, tresare de-

odata ca de un gând găsit, bătându-se cu mâna peste fruntea pleșuvă :

— Da da, Te-a pomenit cineva...

— Cine, Petre ?

Sfântul vorbește rar ca dintr'o amintire ștearsă :

— Eram tocmai la masă, în casa unui om bogat, cu ferestrele dela drum deschise larg.

Când cheful și bucuria ajunse la culme...

Aci Petre coboară glasul rușinat par'că :

— A trecut atunci pe drum un nebun călare pe un măgar, care ridică mâinile în sus plângând și strigă desmeticit: — «Prăpădește, Doamne, pământul, că s'au înmulțit răutățile pe el»...

Aici, Dumnezeu nu s'a mai putut stăpâni, ci a pornit-o în răs cu sgomot și s'a depărtat așa râzând și dând din mâini, de să fi crezut, că să leapadă singur de făpturile lui.

* * *

Din vremea aceea s'a sfârșit și cu anii buni de pe pământ: iernile s'au înăsprit, verile au venit cu arșița și seceta, sărăcia și boalele au încolțit pământul ca o paçoște, așa că oamenii au început a se uita în sus cu spaimă. Numele lui Dumnezeu, eră acum în gurile tutu-

ror, iar rugăciunile și mirosul de tămâie umplea tot cuprinsul.

După câtvă timp de încercare, Dumnezeu a trimis iar pe Sfântul Petru pe pământ.

— Du-te și te mai răcorește și tu, că-i fi înădușit tot la porțile raiului.

— Cu voia ta mă duc, Doamne.

Pe pământ, Sfântul Petru a nemerit tocmai pe o zăpușală din luna lui Cuptor, Câmpurile erau arse de secetă și oamenii nu se mai vedeau pe lanuri. În toate părțile pustiu și jale, ca pe urma focului. Vitele cădeau de slabe și lumea necăjită nu mai sta nici la vorbă, dar mi-te să te poștească la masă. Bietul Sfânt mai să leșine de foame pe pământ, și cum trecea prin sate, nu se întâlnea decât numai cu norod, făcând rugăciuni pentru ploaie.

În cutare loc adusese pe Sfânta nu știu care, iar dincolo așteptau moaștele cutărui Sfânt. Pretutindeni rugăciuni și închinare pentru înduplecarea lui Dumnezeu, iar preoții și călugării furnicau în toate părțile tot cu crucea în mână. Oriunde te-ai fi întors, n'auzeai decât : „Doamne“ și iar „Deamne“.

Laudele, lacrimile cele mai fierbinți însoțiau numele acestui mântuitor, de-ai fi zis că sufletele oamenilor și pământul tot, eră numai po-căire și rugăciune.

— Intoarce-te iar către noi, Atotputernice !

— Miluiește-ne pe noi, Doamne !

Bietul Sfântul Petru asurzise de atâta chemări sfinte și milogiri, până când, obosit și flămând, n'a mai vrut să mai întârzie așa cu gura uscată pe pământ, ci s'a întors grăbit la slujba din cer.

Dumnezeu i-a ieșit înainte tot râzând :

-- Apoi numai atât ți-au fost crailăcurile ?

Sfântul Petru și-a dus mâinile la urechi cu silă :

— N'am găsit nici ce să mănânc pe pământ.

— Cum se poate, Petre ?

— E mare sărăcie și crâșcare, jos !

— Auzi tu ? S'or fi supărat oamenii pe mine, m'or fi uitat acum de tot !...

— Ce se potrivește !.. Nici vorbă nu-i de uitare, Părinte !.. Pretutindeni nu se pomenește decât numele Tău, și unde te întorci, nu vezi decât ochi ridicați la cer și mâinile înălțate către Tine. «Doamne» și iar «Doamne» se aude peste tot locul.

Dumnezeu a rămas atunci întristat adânc și i-au dat lacrimi în ochi. După un timp de muțenie și solemnitate, Atotputernicul a zis Sfântului Petru, amărât :

— Așa sunt oamenii ! — trebuie să i bați ca să te știe de stăpân.. Altfel cred că li se cuvine mila ta.

MĂ MIR, MĂ MIR...

Mă mir, mă mir...

Într'o zi de hram, popa a strâns dela daruri un sac întreg de bunătăți. Adusese creștinele și lucruri de mâncare, dar popa își luase pentru el mai ales lucrurile de... purtare...

Avea popa în sac șervețele cu tot felul de cusături, bucăți de pânză, batiste cu horbotă, fioane pieptănate și ce nu ți-ar fi trecut prin minte.

Dar popa, să vedeți, nu era din satul acela, ci sta cu casa într'altă parte, care venia mai peste mână.

Popa atunci a luat dascălul cu el, ca să-i ducă sacul cu pomană până acasă.

Drumul lor de mers ținea tot pe malul unei scursori de iaz, năpădită pe delături cu păpuriște și vrafuri înalte de stof.

Cum popa mergea înainte și dascălul cu sacul în spinare de d'napoi, un șufar îndrăcit din sat să ia încetișor pe urma lor și se jură în gând să i-o facă popii. Și atunci hoțomanul, nici una, nici două, intră în stufăria din lungul drumului și-și face loc grăbit, de ajunge pe drept ce-i doi călători cu sacul.

Dar potlogarul acesta știă să facă ca toată pasărea, de n'ai fi zis că glasul lui e de om. Tocmai când eră mai mare mulțimea pe valea aceia, de se auziau până departe bușmachii popii, cum bocăneau pe drumul uscat, deodată răsună din stufișul pe jos un glas pițigăiat de pasăre necunoscută, care îngână ascuțit:

— Mă mir, — mă mir . . . Mă mir . . . , mă mir , . .

Popa și cu dascălul rămân nedumeriți locului.

— Ce să fie asta, dascăle ?

— Ce să fie părinte ! — știu eu ?

— Dascăle, eu n'am auzit pasărea asta.

— Nici eu, părinte.

Cât s'au mirat ei așa, pasărea a tăcut ca ntrată în pământ.

— Ni s'o fi părut, dascăle .

-- O fi și asta, părinte.

Nu fac însă zece pași, și din stufăria de alături se aude iar pițigăiat și scurt :

— Mă mir, — mă mir . . . , Mă mir, — mă mir . . .

Popa iar nedumerit, își dă potcapiul mai pe ceafă, și oprindu-se stă s'asculte. Dascălul se se oprise și el mai în urmă, îndoit sub sacul greu.

— Nu-i părere, dascăle.

— Văd și eu, că nu-i părere, părinte.

N'au stat mult pe gânduri și văzând că pasărea cea mai maiastră nu mai deschide ciocul, o pornesc iar la mers și împutinează din drum înainte.

La o cotitură din cale, unde stuful eră mai împărțit de potecile vitelor, s'aude glasul cel care țineă cu îndărătnicie tot pe de laturea drumului.

— Mă mir, — mă mir Mă mir, — mă mir

Popa se oprește atunci hotărît și zice curios, suflecându-și mânecile antereului :

— Știi ce dascăle, lasă sacul, și hai să prindem pasărea asta, că prindem norocul.

— S'o prindem, părinte.

Cei doi călători intră atunci din două părți, cu mâinile întinse, în stufăria cea deasă.

Pasărea cea gureșă amuțise ca prin farmec.

Pecând însă ceia umblau în bobote și-i învălură stuful, de nu se mai vedeau acum, Românul cel cu păcăleala ieși prin alt colț din desis și repede-te la sacul popii. Dintr'o opintitură îl înșacă în spinare și o dosește înapoi în stuf.

Popa și cu dascălul se săturase acum de căutat și vânzolit și, ieșind afară îmbufnați de trudă și de ciudă, dau cu ochii că nu-i sacul.

— Dascăle, unde mi-s darurile?

— Ce s'a făcut sacul, părinte?

Ticălosul acela din stufărie își întiglează iar glasul mincinos și-o rupe scurt, tocmai când uimirea celor era mai mare și pacea dimprejur mai adâncă:

— Mă mir, — mă mir . . . Mă mir, — mă mir . . .

Cei doi păcăliți tresar din nou înciudați, de par'că le-ar fi dat pasărea cu sâc.

Popa ca să se descarce, zice cu mânie, ridicând dintr'un umăr în spre ballă:

— Tu te miri, nu te miri..., dar cât trebuie să mă mir eu, că nu știu ce mi s'a făcut sacul!.,

CIOBANUL LA HORA

Ciobanul la horă

Un cioban, crescut de mic tot pelângă oi, nu văzuse încă în viața lui un joc încheiat, cu dupăit apăsător și chiote.

Când a ajuns și el flăcău, s'a gândit, să se coboare odată în sat, ca să vadă cum petrec pela sărbători cei de o vârstă cu dânsul, căci ceiace auziă vorbindu-se de ceilalți ciobani, i se păreau curat basme.

La un Paște, ciobanul se îmbracă curat, cu căciula de hârșie și cojocul înflorit, își pune glugă nouă, pecând cămașa albă se încreția rotund peste ceoarecii de dimie.

Mă rog, flăcău în toată legea, de să se prindă numai în joc. Ciobanul nostru însă, pelângă că nu eră umblat în lume, apoi se mai arătă și cam prostuț de felul lui.

Tot drumul s'a bătut el cu gândul asupra celor, ce-i vor vedeà ochii în sat.

— Cam despre toate își da el cu sama, — numai jocul nu și-l putù închipul bine.

Cum a ajuns în sat, s'a întâlnit cu flăcăi, din cari pe unii i-a cunoscut, căci se mai văzuse cu dânșii, prin pădure, la deal, când umblă el după oi și dânșii după uscături și smeură.

Prietenia s'a legat repede între flăcăi și cioban, că erau de o vârstă.

— Să mergi cu noi la scrânciob.

— Merg și la ăla, dar să mă duceți și la joc, că n'am văzut...

— Tot acolo-i și jocul, unde-i scrânciobul.

— Noa, atunci-i bine...

Ciobanul s'a minunat când a văzut satul adunat la un loc, cu bătrâni și tineri, cu fete și neveste la un loc, pecând lăutarii zdrângăniau în mijloc. Cu cât se apropiă însă de gramadă, vedeà că o parte din mulțime se ținea de mâini și trăpădă din picioare după țiuturile cântecului. Pe el l-a furnicat atunci la tălpi și cât pe ce să sară în călcăie.

— Ce să țin ăia de mână ca orbeții, măi?

— Apoi joacă hora.

— Asta-i hora, tui?

— Asta-i voinicule.

Mai în glumă, mai într'adins flăcăii vârîră și pe cioban în horă.

— Noa, păi eu nu știu d'astea, tuio . . .

— Dă-i înainte că merge.

Tras din dreapta, tras din stînga, ciobanul încurcă și el jocul acolo, ostenindu-se și încruntându-se ca la cine știe ce muncă. Mai cu râsul oamenilor, mai cu gluma flăcăilor, nici nu s'a băgat de seamă cum a trecut ziua.

Când s'a întors ciobanul seara la munte, eră sătul de joc și lăutari, și n'așteptă decât să spună și celorlalți petrecania lui.

— Și zici c'ai jucat hora ?

— De ce să n'o joc, tuio ?

— Păi ai știut ?

— Nu-i cel mare lucru.

— Cum asta ?

Ciobanii se strânseseră în jurul tovarășului, ca în jurul unui vraci minunat venit dela cine știe ce iscoadă.

— Cum e hora, tuio ?

Cela stă un timp nedumerit, ca într'o culegere de gânduri ș'apoi, luminându-se, face din cap căciulei pe ceafă, vorbind ca din aducere aminte:

— Să vedeți . . . Cum joci, faci „drum“ la dreapta, „drum“ la stînga ș'apoi o „bulbuci“ dela mijloc. . .

Și'n vremea aceasta, ciobanul, strângând pumnii nătâng, întinde brațele în lături și dă ca speriat într'o parte și'n alta, umflându-și buza de jos ca într'o opintire, când cercă la urmă să împreune mâinile înainte. Repetând mai de multe ori hurducarea asta speriată, îngână într'una ca în gând.

— Drum la dreapta, drum la stânga, și o bulbuci dela mijloc.

MOTUL CIOCÂRLANULUI.

Moșul ciocârlanului

Odată barza se hotărăște să stea și pe iarnă la noi ca să vadă și dânsa zăpadă și să știe ce-i acela frig. . . Zis și făcut. S'a cuibărit cum a putut mai bine, privind încrezută la celelalte șiruri de berze și cocori, cari se duceau chemându-se jalnic.

Toamna aceia a fost lungă, numai cu unde ușoare de răceală, așa că barza nu s'a simțit de loc de întârzierea ei.

Barza râdeă acum singură de graba suratelor ei plecate:

— Auzi, ce proastă aș fi fost, să părăsesc bunătate de locuri.

Barza clăpăneă fericită în cuibarul ei depe casă, în uimirea satului, care nu mai văzuse o așa minune. Cum sta singură, într'un picior

și măsură cu privirile văzduhul cenușiu, s'ar fi părut că așteaptă iarna cu adevărată curiozitate.

La urmă, însă, vremea s'a schimbat, cerul atârnă cam greu, gata și de ploaie și de lapoviță.

Barza se strângea tot mai zgribulită și mai îngrijată, minunându-se de cum se schimbă timpul.

Intr'o noapte de iarnă, se pornește un vifor de cele pustiitoare, care vântură și răstoarnă totul din cale, acoperind pământul cu troiene. În mânia aceia a viforniței, barza a fost smulsă din cuibul ei și dusă de vânt încolo, departe, tocmai în pustiul câmpului.

Când s'a luminat de ziuă, biata pasăre întârziată s'a trezit înzepezită în niște brazde întoarse, țapănă de înghețată și flămândă de deabiă s'a putut scutura de ninsoare.

— Valeu! da proastă minte am avut să rămân eu pe aici!...

Apoi, uitându-se împrejur și văzând întinsul de troiene albe, a plecat ciocul în jos, tristă;

— Iarnă mi-a trebuit mie?!

În vremea asta, barza aude țîtiind un ciocârlan zborșit și sprinten, care zbură prinprejur, cătând vre-un colț de brazdă desgolită, ca să ciupească și el. Când l'a văzut barza

așă de mititel și pe un ger ca acela, și-a lăsat aripile în jos de milă și amandea, tip, tip, tip, după ciocârlanul jucăuș :

— Tii !... măi copile, cum ești tu de sprintar, o să te pătrundă frigul și ai să mori. Vino mai bine la mătușă-ta încoace și vâra-te sub o aripă, să te încălzească.

— Da ce-i vreme de încălzit acum ?

— Dar nici de treabă nu-i... Mai ales cât ești tu de mititel, se poate să mori de ger....

Ciocârlanul, dacă vede cu cine are aface, îl bufnește râsul :

— Ce-i gerul acesta, pelângă cele apucate de mine în tinerețe ?

Barza ridică capul nedumerită :

— Ce vorbești tu de tinerețe, un păcat de plod ?

Ciocârlanul tușește a groapă și chișcuiește ca din amintire :

— Apoi să-ți spun, dacă vrei, tocmai depe timpul lui Papură-Vodă... Eu eram flăcău pe vremea aceia. Un străbunic al d-tale flăcăiă și el tot pe atunci ! Tea !... ce iarnă am apucat noi.

Barza nu se poate stăpâni și se răstește odată, încludată :

— Vra să zică tu o nucșoară de pasăre, să fii mai bătrân decât mine ?

— Eu sunt vechi tare . . .

— Ptiu, bată-te crucea, dihanie . . . Fugi din fața mea, că întru în păcat cu tine!

Și brazda face pac! cu ciocul în capul ciocârlanului, de-i scoate penele țugui în creștet.

Și de atunci ci-că ciocârlanul a rămas *cu moț pe cap*, iar barza nu mai întârzie iarna la noi, ca să nu mai ajungă de rușinea copiilor...

N'O APUCA INAINTE.

N'o apucà înainte

A mai fost încă într'o vreme, când lumea erà stricată. Ci-că și atunci oamenii mințeau, se pizmuiau și furau, de ai fi zis că cine știe ce blestem căzuse pe pământ.

Nimeni nu s'ar fi bizuit pe cinstea și cuvântul cuivà, căci nu erà nici frică de Dumnezeu și nici de lege.

Impăratul de atunci, dacă a văzut pierzarea asta prin mijlocul norodului, a căzut la grijă și nu se dumerià ce să mai facă, ca să fie bine. Bătându-se el așa cu gândurile, ajunge să vadă că n'ar fi rău să întrebe și sfatul înțelepților, că ce știu cei mulți, nu-i tot una cu ce știe unul singur.

Dupăce s'au adunat sfetnicii, s'au ciorovăit ei acolo în legea lor, ca să găsească care este izvorul răutății dintre oameni, dar nu dă-

deau cu nici un chip de buba cea adevărată. Unul spunea una, altul spunea alta și, când voiau să nemerească mai bine, atunci vedeau nepotriveala.

Tocmai la urmă, se scoală un bătrân care până atunci numai tăcuse și uitându-se împrejur bănuitor vorbește în taină ;

— Ce umblați dumneavoastră după cai morți să le luați potcoavele ! Răul nu-i departe de noi, dacă vrem să-l vedem... Unii trăesc chiar cu păcatul acesta în casă și-l rabdă, căci n'au încotro, fiindcă deprinderea e o boală fără leac...

Impăratul sare atunci nerăbdător cu vorba :

— Și care-i răul acela de nu-l vedem ?

— Femeile stricate, Măria Ta.

— Cum asta ?

— Că uite... dacă e lăcomia, este că dănele nu se mai satură ; dacă e pizmă, este că ele râvnesc ! dacă se fură, e că lor mereu le trebuie, și ce să facă bieții bărbați ?

Se pleacă și ascultă, că altfel își aprind paie în cap, — cine se pune cu nebunele ?...

— Apoi sânt și femeii cinstite !

— Sânt și de acelea, dar lucrul rău strică pe cel bun, când sânt la un loc.

— Ce-i de făcut atunci ?

— Să ne scăpăm de femeile stricate.

— Și cum ?

Sfetnicul cel bătrân stă un moment nedumerit și pe urmă zice cu dispreț :

— Să le gonim cu prăjina, ca pe niște rele ce sânt...

Impăratul rămâne iar pe gânduri, murmurând nehotărât :

— Ar fi prea greu !

— Nu e nevoie de truda Măriei Tale —
îndeamnă cu curaj bătrânul — lasă, femeile rele se cam știu care sânt.

N'aveți decât să dați poruncă, ca femeile cinstite să gonească cu prăjina din casă pe cele stricate, și lasă atunci pe gospodinele noastre, că aleg ele neghina din grâu... nu-i nevoie de oastea Măriei Tale...

— Așa să fie... să se împraștie crainicii prin țară și să dea de veste.

A fost o adevărată răscoală printre femei.

Cum ajungeau trimișii pela porțile satelor, strigau de vuiiau văile :

— Femeile cinstite să alunge cu prăjina din sat pe cele stricate, — căci așa-i porunca dela stăpânire...

Atât a trebuit numai să se audă și, ca din pământ, au ieșit de prin case tocmai femeile cele cu păcate și, punând mâna pe prăjini

s'au dus la răspântii și, împlătind aerul cu nuiua, strigau cât le țineau gura:

— Afară din sat cu halutcele, că ne strică casele...

În vremea asta, femeile cele cumiți fiind ținute de treabă prin case, cu coplii, n'au băgat de seamă cine le apără cinstea pe afară și, când au ieșit și ele cu prăjina, ca să împlinească porunca împăratului, celelalte le-au ținut calea, și jap în ele, strigând:

— Afară cu desmățatele !...

Din vremea aceia i-a rămas Românului învățătura de minte și azi, când vede pe câte unul c'o aruncă iute cu vorba înainte și mănâncă foc cu gura despre cinste, îl vezi numai că-l oprește c'un semn din mână, neîncrezător:

— Ho, las'o domol... n'apucă înainte ca muierea cu prăjina...

CUM O VREA DUMNEZEU.

Cum o vrea Dumnezeu

Mai înainte de a pune mâna Statul pe moșii, ci-că cel mai mare proprietar pe pământ eră Dumnezeu, da'asta de mult tare.

Când Cel de sus voiă să căpătuiască pe cine-i eră drag, apoi îl făcea arendaș pe vre-o moșie de-ale lui. Datina aceasta de milostenie a păstrat-o, ca moștenire, mai pe urmă și Statul, căci cu câți sufletari politici nu și-a făcut și el pomană, dându-le moșii în arendă...

Odinioară, într'o nu știu care parte de loc, trăia un băetan sărac, dar cu frica lui Dumnezeu. Atotputernicul se uită la nevoiașul acela cu toată dragostea, ca la cel mai bun închinător al lui, dar vedeă cu destulă durere că săracul, pe orice ar fi pus mâna, îi mergea tot de-andoasele. Ce se gândește Prea-măritul

întro zi, că-l chiamă la el în cer c'un arhanghel:

— Măi băiete, tu crezi în mine ..

— Ca'n făcătorul tuturor.

— Apoi de ce nu-ți merge ție bine?

— Poate că așa e voia Măriei Tale.

— Taci din gură, măi băiete, că eu numai la tine mă uit și ți-aș vrea numai binele...

— Atunci nu mi-o fi dat s'o urnesc din loc.

— Nu se poate nici asta, căci datul e în mâna mea... Dar altceva trebuie să fie la mijloc; se vede că ai tu vre-o meteahnă. — Eu meteahnă?... ferit-a Sfântul...

Ba dimpotrivă am încă însușiri. Eu fac treburile cu rânduială, nu le las în voia întâmplării ca cei mulți... La mine totul are o măsură... și când zic: cutare lucru așa trebuie să se facă, așa se face, că altfel...

— Vezi că și încăpățânarea asta poate să fie o meteahnă, și încă ce meteahnă!

— Nu se poate, — eu n'am noroc, asta-i.

Dumnezeu îi pune mâna în cap bătrânește și, surâzându-i, îi zice cu îndemn:

— Ca să vezi cât mă gândesc la tine, uite, te fac arendaș în cutare loc... Du-te și te îmbogățește...

Bietul căpătuit, zăpăcit, nici n'a știut ce-a mai zis și nici pe unde s'a întors pe pământ.

Întâiul termen de arendășie al omului nostru a ținut cinci ani. Ce muncă însă cu vremile și câtă grijă ! Bietul om îmbătrânise în răstimpul acesta cu zece ani, nu cu cinci cât trecuse. Eră d'un făcut parcă, căci când credea c'o potrivește și el mai bine, atunci o strică mai rău. Când eră ploaie n'o dovedea cu munca, nu-l ajută timpul, și așa-l fierbeau împrejurările în sec, că nu mai știă nici el cum s'o nemerească mai bine.

S'a trezit săracul om că, după cinci ani de muncă, după ce-a adunat tot ce aveă, abia și-a putut plăți arenda lui Dumnezeu.

Nemuritorul l-a întreat chiar, văzându-l așa amărît și strâmtorat :

— Bine, omule, nici după ce ți-am pus mâna în cap, nu ești mai fericit ?

— Nici, Preaslăvite...

— Atunci ce-i de făcut ?

— Am să-Ți las moșia, că numai muncesc și mă frământ degeaba, văd eu...

— Lași tu chilipirul din mână ?

— Ce-mi folosește chilipirul, dacă c'o mână îmi dai și cu alta îmi iai, — vorba ceia.

— Cum mai vine și asta ?

— Păi, dacă numai Te joci cu puterea Ta ! Acă tuni și fulgeri de să îneci pământul, când dai deodată drumul vânturilor și măhuri norii

ca pe gunoi... Lași întâi grâul să crească și apoi ca într-o toană îl bați cu grindină, în ajunul secerișului. Și câte dealde astea!

Cum să mai dai înainte cu atâtea încercări!? Și, dacă cu noi, dragă Doamne, arendașii Tăi, umbli așa, ce să mai zică cealaltă lume?

Dumnezeu ascultase totul înmărmurit, după care la urmă îl întrebă scurt:

— Și ce-ai vreă tu să fac, ca să fie bine?

Omul se luminează atunci ca de o rază trecută, zice cu îndrăsneală:

— Da, Doamne, s'o mai faci și după cum cerem noi, nu tot după voia Măriei Tale...

Dumnezeu se încruntă atunci supărat:

— Va să zică am ajuns să învețe oul pe găină, bine... Frumoase zile, brava de mine... Hai să fie și cum zici tu, penrucă-mi ești drag... Mai ia-mi moșia pe un an încă, și ce mi-l cere, am să-ți împlinesc, căci vreau să te procopsesc...

Omul nu-și mai simțea pământul sub picioare de bucurie și nădejde nouă, și atunci întreabă pe Dumnezeu, cu ochii aprinși și setoși:

— Ai puteă, Înălțimea Ta, să-mi dai ploaie ori de câteori aş cere?

— De ce nu?

— Atâta câtă mi-ar trebui?

- Și de întrecut, dacă ți-o pofti inima.
- Atunci într'un an sunt bogat.
- Să fii, băete, căci nici eu nu-ți doresc altfel...
- Batem palma atunci încă pe cinci ani.
- A ta să fie moșia, măi băiete, că mie arendaș îmi trebuie.

Iarna a trecut bine, cu zăpadă multă și geruri tari. Arendașul lui Dumnezeu își începea bine anul cel miluit. Semănăturile de toamnă se arătau de sub zăpadă ca într'o trezire de vis. Grâul mai ales, care-i toată tăria agriculturii, da să se învâluie subt razele calde de primăvară.

În Martie, pela sfârșit, omul lui Dumnezeu se gândește că-i trebuie numaidecât ploaie, ca să se spele pământul și să se desnoade frunzele desmorțite.

Dumnezeu aude rugăciunea și-i trimete ploaia aceia binefăcătoare de primăvara, care-i nădejdea cea mai bună a agriculturii. Cine se mai putea lăuda ca omul lui Dumnezeu, că l-a plouat la timp, când la ceilalți vecini, nu le-a venit mila cerului decât târziu de tot.

Arendașul lui Dumnezeu, cum eră cam într'o parte de felul lui, nu cerea decât ploaie.

Dacă plouă la vreme, trebuie să se facă bucatele.

Prin celelalte părți eră, ce e drept, secetă dar batea vântul, care mângâia și răcoria, mai cădea și rouă peste noapte, așa că bucatele dacă nu înfloreau, cel puțin o duceau și ele, ca să nu se piardă până la o ploaie.

Omul lui Dumnezeu râdea numai singur de bucurie, când ieșea pe câmp și-și vedea holdele ca într'o revărsare de mână cerească.

La el soarele nu ardea, ci numai desmierdă ; vântul rămânea zugrăvit pela hotare.

La el totul părea oprit ca într'o uimire, ca să vadă cum semănăturile buicesc și se înalță. Grija lui eră să ceară numai ploaie când credea că-i trebuie. Lumea dinprejur rămânea încrucită, când vedea ce belșug umple câmpurile vecinului celui ocrotit și zicea cu râvnă :

— Ehei, ce'nseamnă să fii arendașul lui Dumnezeu ! — halal..

Crescuse grânele omului cel fericit de nu știai ce să zici, grâu e sau stufăriș. Se'necă omul de călare în valurile de verdeață, de părea ca intrat într'o vârtoare nebănuită. Când au dat spicele, credeai c'au căzut stururile de vrăbii de-asupra, așa atârnavu ciucurii de plini.

Omul cel miluit cerea atunci tot mai multa

ploaie, ca să aibă cum se hrăni dudăul acela de semănături. Norocul lui eră că nu bătea vântul, iar ploiele îi veneau tot liniștite, așa cum le cerea, căci astfel i-ar fi culcat totul la pământ.

Singura grije rămase acum la strâns, căci nu eră ușor de dovedit cu munca atât belșug.

Toată bucuria a fost de scurtă durată, căci, când a fost la legatul rodului, nu s'au făcut boabe, căci toată puterea firului se cheltuisese cu crescutul buruenii, și grâul a ieșit ușor ca o scamă. Vezi că el nu fusese svântat și răscopt de vânturi și arșiță, și crescuse așa bălărie udată și găunoasă. Oamenii d'impjur daeă nu făcuse mult, luase în schimb prețuri mari, căci aveau însușiri bune.

Acum râdeau dânșii de arendașul lui Dumnezeu și-i ziceau luându-l peste picior :

— Se vede, că tu, vecine, ți-ai pus în gând să cultivi paie, nu grâu.

Cu porumbul tot așa a pațit-o omul lui Dumnezeu, căci deși crescuse cât mi ți-i copaci și legase vlog, dar, nedovedind cu copțul, a intrat în toamnă abia în lapte, de n'a fost bun decât pentru vite. Ce să facă bietul om în fața acestei prăpădenii? — s'a apucat singur de cap și s'a bătut, căci cu mintea lui ajunsese unde eră acum.

Unblând el așa supărat printre oameni și trăgând cu urechea în dreapta și'n stânga, ascultă și la nevoile altora, și se mira cum se împăcau ușor cu vorba.

— Eu am făcut cât a vrut Dumnezeu, bo-daproste.

— Vai de oameni, dacă s'ar duce după capul lor...

— Ce mai umblă unii cu așa și pe dincolo: de sub voia lui Dumnezeu nu scapă nimeni.

— O să fie și la anul, cum o vrea Dumnezeu...

— Așa-i cum o vrea Dumnezeu, că el știe ce face... Vorbele acelea îi veneau ca o mustrare la încumetarea lui, și-acum înțelegea el că omul singur, cu capul lui, de multe ori mai rău o încurcă și că nu-i bine s'o ia cinevă așa într'o parte, ca Irimia cu oiștea în gard...

Că ce știe și face o lume, nu poate ști și chibzui unul singur... Iar deasupra e tot cum o vrea Dumnezeu...

La sfârșitul anului, când s'a dus arendașul la Dumnezeu cu socotelile, Atotștiutorul a întâmpinat surâzând:

— Ei, nu-i mai zice, că nu ți-am făcut gus-tul: acum cred că ești mulțumit.

Dar, văzând că cela tace și se zgârcește mai la o parte supărat, îi zice cu dojană :

— Iar ești neîmpăcat.

— Vezi că,...

Și omul umilit și pocăit îi spune lui Dumnezeu din fir în păr, cum s'a păcălit singur cu ploile și cum au brodit-o mai bine ceilalți, cu tot timpul care li s'a părut nepotrivit.

Dumnezeu ridică din umeri la toate tânguirile :

— Ce să-ți fac, eu ți-am dat ce mi-ai cerut.

— Dar, dar uite că nu eră de ajuns numai ploaia...

— Așă? Vezi aci am vrut să te aduc..., să-ți cunoști singur meteahna... Omul nu trebuie să fie așă numai într'o parte, ca turnat cu lopata, el să se mai întoarcă și împrejur, să plece urechea în dreapta și în stânga, căci, câte sânt și le-am lăsat, pentru oameni și binele lor sânt făcute...

Și aici Dumnezeu râzând, cu răutate, îl întreabă pe om :

— Ei ce zici, îmi mai ții moșia?

Arendașul stetea smerit, cu ochii în pământ și-și învârtia pălăria în mâini, incurcat, abia putând să îngâneze:

— O mai țiu, Doamne, dar te rog să nu mă mai ascultați pe mine, ci să mă lăsați ca pe toți, ca să fie cum o vrea Dumnezeu . . .

DOCTOR DE COCOȘAȚI.

Doctor de cocoşați

Nenorocirile, când vin pe rând, încetează de-e mai dureă, căci ele se așteaptă ca o fatalitate și omul, în fața lor, nu mai poate decât să ridice din umeri, sau să râdă.

Așa se explică și de ce Românul a rămas tot glumeț, cu toate necazurile cari i-au trecut peste cap.

Românul zice atunci că e hârșit, adică deprins cu încercările soartei, și le rabdă pe toate înaintea și, dacă nu râde, tace, dar, oricum, nu cârtește și nici nu blastemă.

— O viață avem de trăit!...

Salvarea Românului din valurile necazurilor a fost întotdeauna înfrânarea și gluma. La starea actuală l-au adus și împrejurările, care nu i-au îngăduit decât să rabde și să râdă...

Odată stăteam de vorbă cu un arendaș.

Eră tocmai într'un an de secetă. Țara trecea printr'un adevărat foc.

Cunoscutul meu semănase o moșie întreagă îngropând sub brazde toate speranțele lui și norocul copiilor. Bucatele intraseră în primăvară cu porneală bună și, tocmai când începuse să se bucure și să aștepte mâna cea mântuitoare, se opresc ploile și se întăresc căldurile. Până în vară s'au topit toate semănăturile, de parcă ar fi fost stropite cu nucrop.

Eu nu știam cum să aduc vorba mai cu înconjur, ca să nu ating durerea încercatului meu cunoscut.

— Destulă pacoste... Dar mare-i Dumnezeu.

— Atâta nădejde ne mai rămâne și nouă...

— Oricum, e o stare dureroasă sufletească să vezi, așa deodată, cum ți se duce de sub ochi atâta bogăție.

— Iată te uiți cum se duce, și n'o mai poți chema înapoi... Flueri și tu din urmă a pagubă.

— Pentru noi,ăștialaltți, când pierdem ceva dintr'o întâmplare,.. nu ne aflăm loculși dumneavoastră pierdeți o avere întreagă, o zestre de fată.. o dați așa ca într'o părere: aici o ai, aici o scapi... și tot vă țineți și începeți munca din nou...

— Tragem și noi nădejde, ca stăpânul de barbă, tot că: ba o fi..., zi cu asta ne amăgim și trecem prin viață, cum se strecoară câinele prin mărăcini,...

— Mare putere de credință!

Urmăream pe arendaș cu tot interesul curiozității, mirându-mă de oameni aceștia, ce rămân tot dârji și glumeți, cu toate nedreptățile soartei.

— Eu, cu toate acestea nu mă plâng de plugărie, căci, dacă mi-am pierdut tinerețea, muncind degeaba, în schimb am căpătat o învățătură mare: mi-am găsit aici mântuirea băieților mei,...

— Cum asta?

Bărăganul mi-a deschis ochii și m'a învățat ce să fac cu ei, ce drum să le dau în lume.

— Și ce vrei să faci dumneata din băieți?

— Am să-i fac doctori de cocoșați...

— Râzi de mine!

— Nicidecum.

— Ce înseamnă asta: doctor de cocoșați?

— Ehei, bun meșteșug..., câștigi parale fără diplomă și fără multă minte...

— Tot nu te înțeleg!

Arendașul meu abia își stăpâniă râsul și mă fură din ochi cu cântăritul și spionarea.

— Apoi să te dumiresc eu:

Când s'o vesti în lume de un doctor de cocoşați, toți gheboșii o să năvălească la el, ca să se caute, căci până acum nu s'au prea văzut cocoşați vindecați... Și ce-ți mai trebuie alt venit decât mulțimea celor aduși de ceafă? O să curgă paralele ca malaiul la moară... să iai numai și să pui în buzunar...

— Și fără nici o altă învățătură?

— Fără nici o Universitate..., numai cu rețeta dela mine... care e mai bună decât toate școalele...

— Spune-mi și mie.

— Vrei să-mi furi meșteșugul?

— Apoi eu n'am copii, nu-ți fie frică.

— Atunci ascultă carē-i doctoria cocoșaiilor: să se facă arendași pe Bărăgan.

— Tot nu te înțeleg!

— Uite care-i taina: cocoșaiii cari s'ar apucă de agricultură, și-ar pune tot avutul și toată nădejdea în pământ.

— Ei și ce are asta a face cu cocoșa din spinare?

— Are a face, că după arat și semănat ce mai așteaptă agricultorul?

— Ce să mai așteptē? An bun cu ploaie.

— Aha..., apoi asta-i rețeta... ploaia... Să vezi atunci pe cocoșat cum o să se razime cu mâinile în genunchi, și, încet, haide-hai,

încet, o să-și îndrepte șalele și să ridice ochii în sus, pe cer, după nori..

S'auzi numai cum îi trosnesc oscioarele spinării și se așează la locul lor, pe când cocoșatul, înălțat, o să urmărească cu ochii marginile cerului din toate părțile și o să tresară de toate adierile și burzuluiirile de sus... Și mai știi!... — azi o leacă, mâine mai mult, până se trezesc cocoșatii cu ghebele căzute din spinare...

— Mare posnaș [mai ești, m'ai tras pe sfoară cu doctoria dumitale!

— Ce nu crezi în ea? Ia uită-te la mine, ce drept sunt... Din ce pricină crezi că m'am făcut așa înalt și din una? De uitat într'una în sus, după nori...

GARGAUNIL.

Gărgăunii

Ci-că dacă a făcut Dumnezeu pe oameni, s'a gândit să le deie și daruri, ca să aibă cu ce trăi. Și-atunci i-a chemat pe toți, după neam, și i-a inzestrat cu ce-a prididit. Unora le-a dat meșteșugul, altora negoțul și, tot așa pe rând, i-a înfruptat din pomană. Cum s'a făcut, că Românu și Țiganul au mai întârziat cu mersul, așa că Atotputernicul nu-i mai rămâne mai nimica de împărțit, când au venit și ei, la urmă.

— Ați nemerit și voi tocmai la spartul praznicului . . .

Țiganul rămâne cu ochii holbați, pe când Românu, mai cuviincios, îngână cu smerenie:

— Ne mulțumim și cu ce s'o întâmplă, stăpâne. . .

Dumnezeu, grăbit și supărat, s'a uitat îm-

prejur, s'adune cu ochii ce-a mai rămas, și'n pripa lui, a dat Țiganului un stup de albine, iar Românului i-a dat în mână un coș de gărgăuni, c'atâta mai rămăsese din tot ce fusese de dat...

A plecat Țiganul cu stupii 'n brațe, iar Românul cu gărgăunii în coș pe cap. Fudul eră Țiganul de darul lui, dar tot n'ajungea cu mândria lui pân'la Român, așa că trebuia să se uite la el cu jind. E drept, că acela își ducea coșul pe creștet și călcă țanțoș, ascultând uimit cum îi bâzâiau și se băteau gărgăunii în capul lui, de-ai fi crezut că nimeni altul nu-i ca dânsul! Toți ceilalți oameni se dădeau în lături, când îl vedeau trecând cu coșul în cap, trufaș și mulțumit, pecând ei trebuiau să rămână de o parte, tăcuți și împăcați cu bunul căpătat.

— Acesta-i cu gărgăunii în cap, ferțiți-vă...

Românul credea și el deocamdată că duce o întreagă comoară pe creștet și că nimeni nu mai este ca dânsul.

Țiganul, mai ales, îl admiră și se gudură împrejurul lui, ca pelângă cine știe ce minune.

— Adevăratul stăpân ești tu, Românic, ha-lal, bine te-a procopsit Dumnezeu, mai rar așa : eu nuniai pe tine te-aș sluji, că ești neam

cu noroc, nu ca ceilalți, calici.

Unde-a poposit Românu, s'a oprit și Tiganul.

Românu și-a pus gărgăunii în scorbura unui stejar bătrân dintr'o pădure, pecând Tiganul, ținându-se tot pe alături, și-a lăsat stupul într'o margine de poiană din apropiere.

Și, așa, s'a întâmplat ca Tiganul să trăiască în vecinătate cu Românu.

Vremea a început să treacă liniștită, pecând oamenii trăiau împăcați și-și căutau fiecare de darurile cu cari erau înzestrați dela Dumnezeu.

Românu își vedeă de gărgăuni, pecând Tiganul îngrijeă de stup.

Dela o vreme însă Românu a mai slăbit-o din încrederea lui, căci a văzut cu durere, că gărgăunii lui numai bâzăie și înțeapă degeaba, fără să sporească în vreo bunătate oarecare, pe când stupul Tiganului eră acum plin de faguri încărcăți.

Și atunci și-a zis în minte :

— Măi ! — rău m'am părilit cu găngăniile astea afurisite, că până acum nu le știu decât amărâc unea și nicidecum rodul. A vrut pe-semne să-și bată Dumnezeu joc de mine!

Tocmai când eră el mai supărat, hop și Tiganul, șiret și umilit :

- Da ce ai, Românico ?
- Sunt necăjit.
- Auleo, tu necăjit ?
- Apoi, nu-s ele, necazurile, pentru oameni ?
- Aşa-i, dar nu pentru Român.
- Vezi că nu se întâmplă chiar după cum s'ar cuveni, . . .
- Ai atunci şi tu un foc la inimă ?
- Pârjol încă; nu numai foc.
- Şi care-i ?

Românul se făcu că oftează numai, uitându-se aşă, într'o parte ; abia-şi poate ascunde un gând, care-i venise atunci, pe neaşteptate.

- Spune-mi şi mie supărarea ta.
- Cum să nu fiu trist, când mi se întorc toate anapoda, ca la neoameni. Chiar aceia ce-mi vine ca un noroc, se schimbă pe urmă în adevărată pacoste. Aşa şi cu mine, . . . Dumnezeu mi-a dat gărgăunii : pare nu se poate mai bună, bogdaproste, că uite ce mari gân-ganii, mai cât tăunul, — nu musculiţe ca albinele tale, . . . — şi totuşi, nu sunt mulţumit ! . . .
- Auleo, Românico, să nu fie de-o strigare, dar nu mai vorbi aşă, că-i mâniă pe Dumnezeu... Mai bine taci şi fă-ţi cruce de bine...
- N'am ce să fac cu binele, degeaba...
- Cum vorbeşti aşă !

— Poi, să vezi : — Mi s'a îmbolnăvit sorămea cea mare și mi-a trimis veste să mă trag cu bucatele pelângă dânsa, ca s'o îngrijesc...

— Foarte bine, așa se și cuvine.

— Apoi ție ție-e ușor să vorbești, că-ți iei stupul în spinare și te duci, dar ce mă fac eu cu atâta avere, cu cogeamite stejar plin de bunătați... Unde se găesc eu atâtea care, să duc toată gospodăria până la sorămea ?!

Țiganul rămăsese pe gânduri :

— Ai dreptate, Rumânico, dar tot nu ești de plâns,

— Ți se pare ție așa, dar ia să fii tu în locul meu.

Țiganul duce mâna la falcă, mirat :

— Auleo, Românico, nu-mi mai spune c'ametesc, eu și fără gărgăuni tot sânt ce sânt, dar, dacă i-aș aveà eu, mămulică Doamne!...

Românul face din cap, nemulțumit :

— Așa-i pesemne făcut, să nu fie omul mulțumit de ce are.

— Cum, tu nu ești mulțumit pe norocul tău.

— Nu.

— Vai de mine !

— În stare în care mă găesc, mai bucuroș aș fi de stupul tău, decât de cogeamite stejar al meu...

Țiganului îi scăpărară ochii în cap de un gând șiret, și face către Român!

— Să schimbăm, vecinule.

— Românul se lăsă greu și se căută c'o mână pela ceafă, nehotărât:

— De, măi Țigane, știu eu cum s'o neme-resc, ca să fie bine?

— Să schimbăm, Românico, lasă...

— Să schimbăm, dacă zici tu.

Țiganul a sărit în sus de bucurie și și-a trântit căciula de pământ.

Odată învoiala făcută, Românul a luat stulpul și s'a dus în drumul lui, pecând Țiganul, cu dancierii și piranda, s'a mutat din poiană sub stejarul cu gărgăuni.

Când a venit și Sfântul Ilie, la retezatul stupilor, cum e obiceiul, — Țiganul și-a sculat casa mai devreme, ca să poată dovedi, pâna în seară cu scosul fagurilor din scorbora stejarului.

— Haide mo, c'acum e acum...

A luat Țiganul căldarea, cuțitul și scara și s'a suit în copac până la răsufătoarea scorborei. Acolo și-a suflecat mânecele. În uimirea și lăcomia celor de jos, cari țineau de scară, și plecându-se asupra gurii deschise de sus, a început a scormoni cu cuțitul înăuntru.

Deodată a isbucnit afară un roi întărâtat

de gărgăuni, care a tăbărât pe capul Țiganului, de să-l foarfece. În graba lui de a se apăra, i se înecau vorbele odată cu rostogolirea lui din copac :

Ține scara,
Na căldarea,
Hup zdup . . .
Helbet de stup ;
Las și ceară,
Lipsă mierea,
Gărgăuni la cap,
Așa mi-a trebuit . . .

Deatunci se zice, că Românul a pus mâna pe albine și le-a îngrijit până în zilele noastre, iar Țiganul s'a ales cu gărgăunii la cap, . . .

ȚIGANUL ȘI CARTEA.

Țiganul și cartea.

Unui boier, — mai dedemult — ce-i vine în gând, că se pune morțiș să învețe carte pe un flăcău de țigan, pe care-l aveà rob.

Într'o zi, prinzându-și el sufletarul sus, îi spuse tot planul și 'ncheie, mângâindu-l pe obraz :

— Că eu am să m'ajut la multe cu tine, dacă-i ști carte.

Dar țiganul auzise el, din lume, că nimic nu-i mai greu pe pământ decât învățătura, — căci omul, de carte multă, sau se officește, sau ajunge la balamuc...

Când i-a pus boierul ceaslovul în mână, i-a venit țiganului damblaua.

— Ce-i, mă ?

— Pune-mă la ce vrei, boierule..., muncesc

cât mi-i cere, la toate..., numai la carte să nu mă dai, că uite, zău, iau câmpii...

— Nu te prosti singur, măi țigane, și zi coleă, după mine.

Și boierul, deschizând dinainte ceaslovul, ia degetul țiganului și-l pune pe întâia slovă :

— Vezi tu ? Semnul acesta se cheamă *azi* (A) ; cel care vine după el e *buche* (B) ; pe urmă vine *vede*, și apoi *glagore*...

Boierul dusesese cu deasila degetul țiganului pe toate aceste litere, dar, văzându-l că se lasă greu, se răstește la dânsul :

— Ei, și tot așa până la sfârșit, ce te lași ca boul slab pe brazdă ? Fii mai desghețat !...

— N'am eu minte pentru carte, boierule, lasă-mă tot așa, cum sunt...

— Da' să știi, că-ți pun pielea în saramură și tot am să te învăț carte.

— Auleo, boierule, ce belea mi-a venit pe cap, iartă-mă, sărut picioarele...

Bietul țigan își dusesese mâinile la cap și se bătea ca de moarte. Boierul, supărat, îl ia mai din scurt :

— Ia lasă văicăreala, că vă știi eu ce poame sunteți, nu mă face să întorc foaia, — zi mai bine după mine dela început, hai : *azi*...

Țiganul stătea stană și tremurâ ca vita când o trage pe ghiată. Boierul se răstește iar :

— Ai amușit ? Zi odată : *azi*...

Țiganul nici mâlc, ci tremură și se uită blejdit la boier. Acesta se împlânzește, ca să nu-și sperie școlarul dela început:

— Ce mare lucru să zici și tu : *azi*?...

— Nu pot, boierule, na, să-mi tai și limba!

— Hai, pieri din fața mea, țigane, să nu te mai văd așa prost!

La câteva zile, boierul întâlnește pe țigan prin curte încurcând treaba și atunci se oprește drept la el, dojenindu-l:

— Bine, măi faraoane, îți cădeà capul, dacă-mi făceai hatârul să zici și tu odată pe *azi*?...

Țiganul încurcă vorba, stingherit:

— Hapoi, nu erà mare lucru să zic pe *azi*..., da-mi erà frică să nu mă pui mâine să zic și pe *buche*...

NOROCUL ȚIGANULUI

Norocul Țiganului.

Țiganul erà la secerà împreună cu mai mulți Români. Cum munceau ei așa cu toții, subt arșița grea de vară, stârneau din postatele lor, care cum se întâmplă, ba un pui de vulpe, ba câte un șoldănaș de iepure, sau cine știe ce pasăre. Toți au trebuit să deà de câtecevă, numai Țiganului nu-i ieșià nimic înainte.

— N'am noroc și pace...

Tocmai când se plângeà și el mai amărît, o prepeliță învăluită de o pală de spice, face svâr jos, și în zăpăceala ei, dà cu zborul drept în ochii Țiganului. Acesta n'așteptă mult, ci prinde 'n mână prada, strângând-o cu bucurie:

— Am pus mâna pe noroc...

Românii se strâng mirați în jurul Țiganului:

— Auzi tu, plească, să-ți vie norocul ca din senin !

Țiganul erà în culmea fericirii :

— Pasărea tatei, pasăre măiastră..., tu ești norocul meu ! Și în vremea asta, Țiganul ținea prepelița în mâna stângă, iar cu dreapta o desmierdă pe spinare și se uită la ea, ca la un boț de aur.

— Norocul meu cel trimis din cer... Ce să te faci taica, ciorbă ori friptură ?

În buci ia aceia, Țiganul pe semne c'a slăbit mâna cu pasărea, căci prepelița, dintr'o încordare, s'a tras și a ieșit ca din cuibar, și n'a mai stat deasupra mâinii, decât să umezească locul cu o scuturare de ușurare, și de aici... svârrr... își ia sborul departe.

Țiganul, de zăpăcit, n'a mai băgat de seamă ce i-a făcut prepelița, ci și-a dus mâna la gură și prinzând-o între dinți cu ciudă, s'a mirat prelung :

— Ai... sss...

Un Român mai de a o parte, care văzuse isprava prepeliței depe mâna Țiganului, nu poate să tacă, ci-i zice cu mustrare :

— Ți-ai mâncat norocul, Țigane!

VRÂSTA OAMENILOR.

Vrâsta oamenilor

Împăratul se plimbă odată prin țară, ca să-și vadă supușii. Ceiace i s'a părut lui mai de neînțeles a fost nepotrivirea dintre părul din cap și cel din barbă la oamenii pe cari i-a întâlnit. Inadevăr, unii aveau capul alb și barba neagră, iar alții, dimpotrivă, aveau barba albă și părul din cap abanos. Întâmplarea asta l-a pus în încurcătură pe Împărat și nu putea să se dumerească cine albește întâi : capul sau barba ?

Pe toți câți îi întrebasese despre asta, ridicaseră numai din umeri și nu știau să dea nici un răspuns :

— Asta-i dela Dumnezeu, Măria Ta !

Dar Împăratul nu se mulțumea numai cu atâta.

Bătându-se el așa, cu gândul acesta, întâlnește la poarta unui sat un omuleț spân, pe

care-l vedeai că-i bărbat numai după îmbrăcă-minte, iar despre vrâstă n'ar fi nemerit nimeni, câți ani să-i dea...

Când îl vede Împăratul așa slut și haihui, se bate peste gură, mirat :

— Dar pe acesta cine dracu' să-l fi făcut ?

Cela aude vorba și sare cu răspunsul gata :

— Tot doi oameni, ca și pe toată lumea !

Pe Împărat l-a surprins îndemânarea pocitului și-i face semn să se apropie de rădvan :

— Cum te cheamă, măi băiete ?

— Cum mi-i zice.

— Și de uude ești ?

— Din sat dela noi.

— Mă, da poznaș plodan ! Eu te întreb unde stai cu casa ?

— Subt căciulă.

Împăratul vede că n'o scoate la capăt cu slutul și-i zice atunci, în glumă :

— Măi, tu ești Păcală !

— Acu' ai nemerit-o, văd că cunoști la oameni.

— Apoi că numai pe tine nu te-am întâlnit până acum și tare așa aveă nevoie de ajutorul tău. Am auzit că știi, câte coarne sunt în pu-tină.

— Știu, Măria Tă, nu vă fie cu supărare.

— Măi, uite ce am băgat eu de seamă.

Și aici Împăratul se pune de povestește lui Păcală pățania cu barba și părul din capul oamenilor.

— Aș vrea să știu cum și ce fel se întâmplă lucrurile.

Păcală râde urît :

— Uite ce-i : Oamenii, când se nasc, vin cu capu' întâi și barba nu le crește decât târziu de tot. Cum vezi, capu-i mai bătrân și deaceia albește mai de vreme. Asta e cum s'ar cuveni, dar lucrurile se mai schimbă. Omul în viață lupă cu necazurile și vremea, așa încât la toate acestea, ce alta stă în bătaie, dacă nu barba, pe care o scutură vânturile și ploaia, pecând părul e acoperit și ferit, și deaceia la oamenii necăjiți albește întâi barba, deși-i mai tânără.

Împăratul, privind într'una la Păcală, îl pâlăște râsul de așa caraghios, și întreabă ră-tăcios :

— Toate bune, dar tu cum ai ieșit spân ?

— La mine sunt păcatele părinților.

— Cum asta ?

— Înainte de a mă naște, s'a luat tata și cu mama la sfadă. Tata zicea ca să fiu băiat, mama nu, ca să fiu fată... Și atunci Dumnezeu, care nu voiă să strice hatârul bătrânilor, m'a

făcut spân, ca să fiu și băiat și fată, să rămân și tânăr și bătrân, vorba cântecului :

— Drag îmi e bădița spân,
Că-i și tânăr și bătrân...

Împăratul, dacă a aflat toate astea, s'a întors acasă liniștit, bucuros că n'a mai rămas nimica neștiut de dânsul. Pe drum însă îl ajunge bănuiala și-și zice în gând :

— Ce-ar fi, să-și fi bătut joc Păcală de mine?

S'A DUS PE COPCA...

S'a dus pe copcă...

Se zice că o șatră de țigani ar fi poposit cândvă la marginea unui sat, tocmai în preajma sărbătorilor de iarnă. Țigani înșă, în drumul lor până acolo, pelângă alte isprăvi, își măriseră și familia cu câțivă danci mai proaspeți.

Bulibașa și barosanii cei mai de vază, umblând prin sat, se dau în vorbă cu gospodarii mai cuprinși și le spun, pelângă alte lucruri, că au și câțivă copii nebotezați și c'ar vreă să-i creștineze.

Dar Români cunosc șiretlicurile țiganilor, și știu că ei își botează copiii prin toate satele, pe unde trec, ca să capete daruri la botez și să între în rudenle cu oamenii.

Căci ziceau chiar țigani:

— Când ai un cumătru într'un sat, mai ai la cine trage pe o vreme rea.

Câțivă țărani mai buni de glumă se sfătuesc să le-o facă țiganilor, de s'o pomenească odată, că au vrut să înșele lumea, și atunci s'au sfătuit între ei:

— Să vedem și noi cât îi poate pielea țiganului.

— Măi, pielea țiganului și pielea dracului, e tot una.

— Pentru țigan nu-i nici ger, nici arșiță.

Dar eră un ger, știi, ca la Bobotează, îți înghețau aburii cum ieșeau din gură.

Slujba s'a făcut după datină, ca totdeauna. La sfârșit, Românii cu cumetria se duc la popă — un popă bătrân și tipicar și-i șoptesc la ureche nu știi ce.

Popa când aude, sare ca ars :

— Sânteți nebuni, măi? Prăpădim copiii..

— Dar țiganii cer numai decât — cică așa-i legea cea adevărată.

Popa rămâne prins cu vorba și îngână nedumerii :

— E drept c'asa s'ar cuveni, dar nu vedeți ce ger e ?

Uă țăran mai gureș se pune de pricină :

— Apoi, Sfântul Ion n'a botezat pe Chris-

tos tot într'o zi ca asta? Părintele a rămas și el înduplecat:

— Să fie cum ziceți voi și cum vor țiganii.

S'a început atunci și slujba botezului, cu le-pădările păcatelor.

În mijlocul râului se tăiasă, în podina de ghiată, o copcă largă, în care forfoteau undele repezi ale apei. Țiganii stăteau împrejur cu copiii înveliti în cojoace, gata de botez și pătrunși de cuvioșie.

Popa după cetanie, îi chiamă pe rând să le moaie dancier, pecând Românii își dădeau numai coate și se priveau pe sub gene. Puii de țigan, negri ca pastrama, țipau numai când ajungeau în undă, că apoi când se treziau iar în cojoc, la căldură nu mai ziceau nici mâlc, — piele de drac, ce te gândești...

Lucrurile au mers bine dela început, căci copiii treceau din cojoace în burduf, ca dela țată la lulea, — dar, mai la urmă, fie că i-au îngețat mâinele popii, sau că el se gândeà în vremea asta la praznicile de peste zi, că, nu știu cum, pela mijlocul trebii, lunecă și el, când să se plece la apă, și scăpând copilul din mâini vede cum îl ia unda repede și-l fură înainte pe sub ghiată.

În pripa și necazul acela, popa se întărește

iute de picioare și, suflecându-și mânecile giubelei, se întoarce grăbit spre țigani;

— Altul la rând, că... unul s'a dus pe copcă...

Țiganul care venia mai aproape a și întins copilul în mâinele popei, ca să nu se piardă vremea degeaba.

Dela întâmplarea asta, pare c'a rămas în limbă vorba : *s'a dus pe copcă*, când se vorbește de o pierdere, pentru care nu se sfârșește lumea.

Și, așa s'a înmulțit vorba c'o zicătoare și veselie Bobotezii c'o glumă.

CEL MAI BĂTRÂN.

Cel mai bătrân.

În timpurile de mai demult, animalele vorbeau între ele și se întovărășiau la treabă ca și oamenii. Și de nu s'ar fi arătat pe pământ vicleșugul și lăcomia, poate că și azi ar fi împăcare între vietăți.

Odată, pe vreme amarnică de iarnă, cică lupul, vulpea și ciocârlanul au făcut tovarășie la câștig, căci și-au zis între ei: unul cu picioarele și puterea, alta cu istețimea și 'cel din urmă cu ochii și zburatul.

— Și dacă nu curge, măcar pică...

S'au împrăștiat atunci cei trei tovarăși, cari încotro au văzut, ca să caute ce-or găsi. Lupul s'a asvârlit în salturi tot de o prăjină, vulpea a luat-o, pâr-pâr, tot pela dosuri, iar ciocârlanul s'a ridicat sus, gângurind: țurlui..., țurlui...

Nu trece mult și ciocârlanul, zburând peste un drum cu pârție de sanie, zărește de sus o slănină afumată de porc, căzută alături dela vreun trecător. Atunci el se coboară mai jos, tot țurluind și învărtindu-se împrejur, și vede că e bucățică bună, pentru o vreme ca aceea... N'a dat mult pas întârzierii și, cum el e cinstit din fire, s'a avântat iar în sus, să-și cheme tovarășii la praznic.

Când l-au auzit lupul și vulpea țurluind cu îndemn și bucurie în văzduh, au alergat care din cotro, să vadă cum le e partea pe ziua aceea. Toți însă erau flămânzi, de nu mai vedeau bine înaintea ochilor.

Dupăce s'au strâns împrejurul slăninei, lupul, — care e mai lacom și hrăpăreț, — se ridică el cu vorba, ca mai mare :

— Tovarășilor, noi suntem așa de hămesiti acum, încât bucățica aceasta numai ne-ar întârzi foamea degeaba, căci nici pe o măsea n'aveau ce pune, — mai bine s'o mănânce unul din noi, ca să se sature barem.

— Care însă? strigară deodată vulpea și ciocârlanul.

Lupul lasă capul în jos, mâhnit, și zice cu amărăciune :

— Eu credeam, că voi îți aveți atâta obraz și-ți înțelege cui se cuvine.

Ciocârlanul sare într'un picior, bucuros :

— Mie, pentru c'am găsit-o.

Lupul, indignat, ciulește urechile la el, de să-l vâre în boale :

— Tu strânge-ți ciocul, mă prichindelule, și așteaptă să mai crești.

— Atunci, mie! sare vulpea, cu ochii aprinși.

Lupul văzând greutatea, face pe înțeleptul și zice printre dinți :

— Slănina s'o mănânce cel mai bătrân dintre noi, și fiindcă eu sunt aproape cărunț, mi se cuvine mie, ca mai în vârstă...

Un moment s'au privit cu toții, nedumeriți.

Vulpea îngână atunci :

— Ba mai bătrână sunt eu!

Lupul, tot liniștit și cu minte :

— Câți ani ai tu, vulpe?

— Atâția ani câți peri am în coadă, — numără-i dacă nu mă crezi...

— Apoi eu sunt și mai bătrân.

Vulpea întreabă înțepată :

— Și câți ani ai tu, lupule?

Cela, nepăsător, după ce-și plecă capul și se scarpină în creștet cu laba, vorbește de parcă și-ar aduce aminte :

— Apoi eu nu știu cum să-ți probez mai bine, ca să nu greșesc, — dar știu atâta că,

dacă aş socoti numai câte o oaie mâncată pe an, apoi aş avea stâna cea mai mare de pe pământ.

Vulpea şi-a lăsat capul în jos plouată, văzând c'a rămas-o lupul.

Ciocârlanul, care săria într'un picior, scormonind pârta cu ciocul, s'apropie şi el, îngânând: țurlui, țurlui..

Lupul ridică botul, batjocoritor:

— Dar tu, mă piciule, de câți ani ești?

Ciocârlanul, saltă moțul țugui şi pufneşte de răs:

— Ce vorbiți voi de vrâstă, — voi făpturi de eri-alaltăeri... Ascultați voi la moșu, ca să știți ce vrea să zică timp trecut... Pe ani și lucruri n'aș putea socoti, dar știu atâta că, la moartea tatei, pământul eră abia drob și piftie și nu s'alesese încă din ape, așa că n'am avut unde să-i fac mormântul și-a trebuit să-l îngrop în creștetul meu, de-am rămas până acum în vremea voastră, tot cu moț în cap...

Vulpea s'a îndepărtat rușinată, ca una ce știă că-i mai tânără, dar lupul cu toate că s'a văzut rămas, a răs ca prostul și, luând slănina în gură, a întors spatele ciocârlanului, mârâind printre dinți în batjocură.

— Cine se pune cu tine, măi nodul pământului..

Și deatunci a rămas că :

— Dreptatea nu-i pentru cei mici...

Dar nici tovarășia la câștig nu s'a mai făcut, între vietățile din lume, deatunci încoace.

TOATA SUFLAREA...

Toată suflarea...

Intr'un sat trăia un Țigan fierar. El nu știa să facă altă treabă, decât să bată cu ciocanul și să tragă la foi. Acesta îi era și ȋgorul și turma lui, din care se hrănea cu toată casa.

Până la bătrânețe el numai muncise, fără să știe de alte griji pământești.

Intr'o zi, cum trăgea el la foi, în dogoarea cărbunilor aprinși, trece peacolo preotul satului.

— Ce mai faci, măi Vasile ?

— Treabă, părinte...

— Bine faci tu că muncești, dar omul se mai gândește și la suflet, nu numai la nevoile trupului, că, după viață, mai vine și moarte...

— Așă-i părinte, păcatele noastre...

Și Țiganul, pătruns de vorbele popei, se

uită mai aprins, strălucindu-i ochii setoși în lumina focului, suflat de foi.

Trebuie să te mai grijești și tu, că, uite, ești bătrân și tu n'ai făcut încă nimic din ce scrie colo în carte.

— N'am făcut, părinte așa-i...

— Te strânge Dumnezeu într'o zi, când nici nu te gândești, și atunci cum îți dai tu seama sus?

— Apoi părinte, ne mai întreabă Dumnezeu și pe noi, Țiganii, ca și pe Români?

— Ce are de-a face: toți sânt deopotrivă înaintea lui Dumnezeu... Nu știi tu ce zice la carte? «Toată suflarea să laude pe Domnul»...

Țiganul, uimit, deschide ochii mai mari și, cum el tot mai trăgea de lanțul foilor, întreabă nedumerit pe popă:

— Toată suflarea? Da, foile mele părinte, să-l laude?

LUPUL ȘI VULPEA.

Lupul și vulpea.

Vulpea umblase toată ziua flămândă, căci nu-i căzuse nimic în labe. Pe seară, tocmai când își luase orice nădejde dela mâncare, cum se întorcea pe o vale, spre vizuină, dă peste un măgar, care pășteă. Se învârtește vulpea împrejurul măgarului, se uită cu jind la el, îi mai dă târcoale pe departe, dar nu îndrăzneă să se apropie, căci știa ea că nu l-ar putea rupe singură. La urmă, vulpea se gândește la lup, că ar putea s'o ajute, și, fără să mai întârzie degeaba, dă fuga să găsească pe cumătrul său.

Din două vorbe s'a și făcut târgul :

— Tu, lupule, iei două părți și mie îmi dai o parte, că sunt mai mică și-mi ajunge...

Lupul, adus de vulpe, se repede în spinarea

măgarului și-l rupe tocmai în trei bucăți, cât nici n'ar fi gândit.

Vulpea, văzând halcele de carne însângerată, s'apropie lacomă :

— Care-i partea mea, cumetre ?

Lupul se încruntă și, trăgând subt el bucățile pe rând, zise vulpii, rânjind :

— Una-i a mea, alta mi se cuvine și cealaltă mi-i partea...

Și lupul, care înghițise aproape o halcă, rupe acum din a doua, sfâșiind și mâncând înainte lacom. Vulpea, speriată de atâta nesăț, se întinde, fricoasă, să-și ia bucata, dar lupul mârșăie urât și-i dă cu laba.

Vulpea îl întreabă, nedumerită :

— Apoi ce fel de dreptate e asta, lupule ?

Lupul, atins, zice cumetre-sei cu prefăcătorie :

— Tu nu te supără, vulpeo, lasă : Mare-i Dumnezeu !... El poartă de grijă tuturor...

Vulpea s'a depărtat cu coada între vine. Cum mergea ea așa, supărată și cătrănită, se întâlnește cu Dracul, pe care-l cunoștea mai de mult, tot depe la niște răutăți pământestești.

— Da un'te duci, vulpe, așa amărâtă ?

Vulpea spune Dracului toată pățania.

— S'acum ce-ai de gând să faci ?

Vulpea n'a putut să vorbească mai mult de ciudă, ci a îngânat numai cu amenințare :

— Mare-i Dumnezeu, lasă...

Dracul bufnește de râs și apoi zice cu batjocură:

— Ce amesteci tu pe Dumnezeu în toată ciorba? Tu nu știi că până la Dumnezeu te gătuie sfinții? Mai bine las' că te răzbun eu, poate m'ajută și tu odată la ceva.

Cei doi prieteni au pus repede la cale isprava:

— Vezi tu, vulpe, scobitura cea din gardul viilor din deal?

— O vād.

— Acolo e așezată o capcană de prins lupi și... chiar și vulpi, să nu-ți fie cu supărare. Să te duci înapoi la lup și să-i spui că paște un cal nepăzit în vie. Eu, ca să te ajut, am să nechez de după gard, ca să-l atrag la capcană, căci n'are alt loc pe unde să intre înlăuntru.

— Ce, crezi c'o să cadă prins?

— Ai să-l vezi în laț, cum te vād în patru labe.

Vulpea s'a întors la lup, care încă mai lingea niște oase din măgarul mâncat...

— Lupule, hai cu mine, c'am găsit un chilipir neașteptat la via din deal, știi tu, paște un cal slobod...

— Brava, cumătră! Nu ți-am spus eu, că mare-i Dumnezeu?...

Când ajunge aproape de vie, Dracul nechează dintre tufe, ca un cal scăpat din grajd. Atât i-a trebuit lupului, c'a și luat-o la fugă înspre cotlonul care spârgea gardul viei. N'a apucat lupul să intre bine în gura deschisă, că numai se aude deodată un clamp de căpcană care se închide. Vulpea, din urmă, mai să moară de răs:

— Ei, cumetre, ai văzut acum și partea mea?

— Fie că mi-o făcuși, vulpe, — dar lasă: mare-i Dumnezeu!

Vulpea, care se mai potolise de răs, zise atunci lupului cu batjocură:

— Știi ce, lupule: mare o fi Dumnezeu, dar meșter e și Dracul!...

Tocmai atunci iese și Diavolul din vie și se duce deadreptul la vulpe. Când i-a văzut lupul împreună și plecând alături, a înțeles toată șiretenia și cică ar fi zis cu amărăciune, din urmă:

— Lasă, vulpe, nu te mai fuduli degeaba, că, la urmă, tot amândoi la un loc avem să ne mâncăm amarul, dacă nu la vreo petrecere, măcar în putina cu argăseală...

PREPELIȚA ÎN BARBĂ.

Prepelița în barbă.

Popa erà hulpav la mâncare, lacom încât nu i-ai fi găsit pereche. Când se așezà la masă, zvântă, nu alta, și cărà cu amândouă mâinile, dă parcă se băteau calicii la gura lui. Toate ar fi mers, căci toate se iartă popei, numai un lucru îl rușină și pe el: în graba aceia a mâncării, se stropià singur pe haine și-și năclăià mai ales barba de zămuri și de bucatele care-i scăpau din gură. Când ieșià popa dela prasnice și mese mari, nu mai știà dacã are barbă sau altă dănănaie pe pieptul lui. Biata preoteasă trebuià să aibă leșie tot gata, ca să laie barba popei, ori de câte ori se întorceà din... popor.

Ea chiar spuneà uneori dascălului :

— Mai trage-l, dascăle, de mânecă, când

Îl vezi că se prea întrece la mâncare, că ce păzești tu acolo ?

— Mi-e rușine, cocoană preoteasă, că, de, e popă și mai e și lume împrejur.

— Dar, ca să ajungă cu barba măturoi nu e rușine ?

Popa a început a se simți și el de pacostea aceasta, care cădea peste barba lui, și se bătea de maluri ca să se îndrepte, dar uită în toiul mesei și se dedea de rușine, când se hotărâ mai mult să se păzească.

La un prasnici mare, popa iar se amăgește cu mâncare, de părea că împarte îmbucăturile cu lupii. Dascălul îl vede murdar și nesățul, și atunci îl trage de mânecă și-i șoptește la ureche :

— Hai să mai ieșim pe afară, părinte !

— Hai, dascăle, hai..

Afară, dascălul abia a descurcat barba popei de mâncarea, ce-i căzuse în ea.

— Dascăle, bine ai făcut că m'ai seos afară, dar uite, bre, e rușine să-mi spui așa deadreptul, că înțelege lumea... Umblă și tu mai cu ocolire.

— Adică cum, părinte ?

— Când îi vedeai că mi-a căzut ceva în barbă, tu să zici decolo... Ce-ai puteai să zici tu, ca eu să înțeleg, fără să bănuiască lumea ?

Dascălul împlinește iute :

— Părinte, ți-a picat în barbă!

— Nu, că tot acolo vine. Să punem alt cuvânt străin, pe care să-l înțelegem numai noi, când îl vom spune.

Dascălul da tot să ajute pe popă la găsitul vorbei !

— Părinte, bucățița 'n barbă!

— Nu, — nici asta ; prea-i...

— Părinte, prăpădești mâncarea pe barbă...

Popa se supără aici și-o trânteste dascălului :

— Aș, na-ți-o frântă, că ți-am dres-o... În nehotărîrea asta, popa tresare deodată, ca la o descoperire neașteptată :

— Știi ce ? — Când mi-o cădeă ceva în barbă, tu să sai dela locul tău și să-mi spui : Părinte, prepelița 'n barbă... Lumea cea proastă o să creadă, că cine știe ce vorbă avem între noi...

Cu vorba asta lucrurile s'au pus la cale.

Deaici încolo, ori de câteori înșfăcă popa mai lacom și se pică în barbă, dascălul nu-l slăbiă din pândă :

— Părinte, prepelița în barba Sfinției-Tale...

Popa făcea pe șiretul atunci și, răsând pe sub mustață, privia la dascăl neînțeles. În vremea asta ducea și șervetul pe furis, de-și ștergea barba.

La o masă mare, se încinsese cheful mai fără măsură, așa că lumea mănca și bea ca la nuntă.

Dacă chiar și ceilalți oameni uitaseră bună-cuviință, își poate închipui oricine ce eră la gura popii.

Dascălul, chirchilit și el, n'a mai băgat de seamă un timp de popă, așa încât, când s'a desmeticit și l-a văzut în ce hal e, — aproape să-și pună mâinile în cap.. În graba și amețeala aceia, a uitat de prepeliță și atunci apucă pe popă de mâneca antereului și-i zice, cu ocolire :

— Părinte, — știi, treaba noastră... cea de afară.. în barba Sfinției-Tale...

CARAȘUL ȘI ȚIGANCA.

Cărauşul şi Țiganca.

Românul fusese cu chirie la Galați, că mai înainte vreme așa se cărau bucatele, nu eră tren ca azi. La întoarcere și-a cumpărat, din târg, o pâine și pește sărat, ca să aibă ce mânca pe drum.

Toate merindele acestea cărauşul și le puse în chelna de dinapoi a carului.

Cum venea Românul îndărăt pe drumul casei, i se face foame pela un prânz, și atunci lasă boii în voie; iar el se trage în spre chelna de d'inașia carului și începe a mânca pâine cu pește, îndemnând deacolo boii, la răstimpuri, cu pleasna biciului.

În vremea asta întâlnește pe jos o Țigancă, tot drumeață și ea, dar care nu mâncase pe semne de mult, că eră ajunsă tare de foame.

Când vede ea cogeamite pâinoiu în mâinile

Românului și cu ciosvârta de pește sărat, se
dă cu binișorul pelângă carul Românului și
uitându-se la cela cum mîncă de cu poftă, îi
zice, cu jînd :

— Ferice de cărăușul cu șase boi,
Șade 'n chelna d'napoi
Din biciușcă numai pocnește
Și măuîncă pîne cu pește.

LUPUL ȘI SCROAFA.

Lupul și scroafa.

Un lup flămând, nemerește într'un coteț la o scroafă slabă de tot. Cum o vede trântită acolo în paie, și se repedé s'o înșface, dar scroafa îi râde (cu râțul) în nas:

— Ce vrei să faci lupule ?

— Să te mănânc.

— Păcat că ești mare și prost...

— Dece scroafo ?

— Dacă ți-ai găsit să mă mănânci tocmai pe mine, o slăbitură...

— Parcă mai e timp acum de ales, când eu nu te văd bine, de foame ce mi-i...

— Ce carne ai să găsești tu în mine, acum ? — iască, nu alta... Dar dacă ai avea puțină răbdare, s'aștepți până la toamnă, când mă pune stăpânul la îngrășat pentru Crăciun, atunci așa mai înțelege și eu, dar acum ?

— Și ce crezi că-i bine ?

— Uite, să facem amândoi învoială: Tu să mă lași să trăesc până la toamnă, ca să-mi văd godacii în rând cu porcii, și atunci am să mă las să mă mănânci, așa grasă și frăgezită... Dar acum, ce să înțelegi de mine ?

— Apoi să te cred eu, numai așa, pe cuvânt ?

— Și de ce nu m'ai crede ? Eu tot pentru mâncare sunt ; acum că ți-i urge buzile tu, ori stăpânul, pentru mine, tot una e...

— Bine scroafo, aștept atunci, că parcă ai avea dreptate...

* * *

A trecut vara și-a ajuns lumea și'n toamnă, că timpul nu stă doar pe loc, și s'a trezit scroafa dată la porumb pentru Crăciun, de să nu crează ce noroc venise peste dânsa. De învoială cu lupul nici nu-și mai adusese aminte toată vremea asta, că avea ea destule alte griji.

Într'o zi, aproape de Crăciun, când scroafa tocmai isprăvisese grămăda de grăunțe, stup ! sare de peste gard lupul cu 'nvoiala.

— Tu erai lupule ?

— Tiii, bată-te să te bată..., tare te-ai mai

Îngrășat! Eu nici nu te-aș mai fi cunoscut, dacă nu-ți știam cotețul...

— Ce puteam să fac altceva, cu atâta bine, decât să mă îngraș...

Lupul se linge pe bot:

— Ei, am venit după învoială.

— Că tocmai te așteptam și eu...

— Atunci ești gata?

Și lupul, deschizând gura, dă să se re-peadă.

Scroafa grohăie îndată supărată și zice lupului:

— Cum, aici vrei să mă mănânci?

— D'apoi unde?

— Vai de mine ce păcat!... Aci te-ar putea găsi stăpânul, tocmai când ți-ar fi lumea mai dragă, și aș rămâne mâncată numai pe jumătate...

— Ce-i de făcut atunci?

— Știu eu un loc mai bun, colo, în pădurea din apropiere, ți-l arăt eu, ți-oiu spune în limba mea: tot pe aici, tot pe aici...

Zis și făcut.

Lupul deschide portița și scoate scroafa de o ureche afară, Când s'o tragă mai departe, scroafa se proptește în picioarele de dinainte și începe a striga:

— Cuvittt,.. cuvittt!...

A ridicat toți câinii din sat și-a scos și stăpâni din casă. Lupul, zăpăcit și grăbit, crezând că n'a înțeles pe unde trebuia să meargă, țistuește scroafa să nu mai strige:

— Taci cu limba ta afurisită, că-mi pierd blana pe aici!

Când a început a se simți lupul încolțit de câini, n'a mai așteptat și pe oameni să vină cu ciomegele, ci a lăsat urechea scroafei, și pe ici și-e drumul.

Tocmai la pădure, când s'a desmeticit lupul din jumuleala prin care trecuse, ci-că ar fi zis cu ciudă, privind spre sat:

— Asta fu învoială, ori curată... porcărie !...

TATAL ȘI FECIORUL.

Tatăl și feciorul

Toamna se lungia goală, cu vreme caldă și cu ploii cernute prin ceață.

Lumea, bucuroasă că și-a putut face munca, așteptă iarna cu încredere, căci erau toate semnele că va urma un an de belșug,

Boierul cel bun sta în cerdacul casei și-și sorbi liniștit cafeaua, privind la aburii mânioși ce se ridicau din vale, ca o răsufclare de mulțumire a pământului tihnit.

Semănăturile de toamnă erau o minune de frumoase, mai ales grâul : începuse a face chiar coamă în adierea vântului de costișă.

În vremea asta, se apropie în goana calului feciorul cel mare al boierului, care vedea de treburile moșii, decând tatăl său, îmbătrânit și obosit, îi lăsase toate grijile în seamă.

Tânărul, voinic și înviorat, descalecă sprinten și, dând calul unui argat, se urcă surâzând la tatăl său în cerdac.

Bătrânul îl vede în toane bune și atunci îl întreabă iscoditor :

— De ce-ți surâde mustața, băiete ? Nu-i fi găsit vreo comoară în drum !...

— Ba încă ce comoară...

— Cât de mare ?

— Cât ține lanul nostru de grâu, tot e numai o comoară... Să ne pregătim numai pungile, că la anul ne vede Dumnezeu.

— De ce lan de grâu vorbești tu ?

— Semănătura noastră de grâu...

Bătrânul atunci își ascunde în barbă un zâmbet amar, și clatină neîncrezător din cap :

— Lanul care te-a încântat atât pe tine, e un lan de iarbă, nu de grâu...

— Cum asta ?

— Toamna se numără bobocii...

— Tată, grâul nostru e...

— Ssss... nu vorbi acum, așteaptă... Cât n'am așteptat eu în viață și se poate întâmpla să mai văd încă, ce n'am văzut până acum.... D'apoi tu, care abia ieșiși în lume !

— Bine, tată, vom vedea noi cine a văzut mai bine.

Băiatul, înfrânat în credințele lui, s'a îndrep-

tat după alte nevoi, convins că bătrânii sânt îndărătnici și cobitori, așa că nu mai pot vedea decât în rău lucrurile.

În locul iernii cu zăpadă și vifornite, se lăsă, așa prin postul Crăciunului, niște geruri din cele iuți și seci, cari au apucat pământul desgolit și plinde apă.

Iarna aceia a fost un adevărat blestem pentru oameni. Până în desprimăvară a ținut-o numai într'un îngheț și desgheț.

Acî se făcea frumos, de ținea câteva zile cald, acî înghețā pământul de să scaperi în-el.

Grâul cel răsărit din toamnă așa de frumos, a ajuns în primăvară de pareā opărit de leșie. Toate lanrurile cele verzi, cari se încomau în suflarea vântului și făceau unde nesfârșite, acum se arătau veștejite, alburoase, sub lipitura semănăturilor topite. Boierul cel bătrân se întâlnește la o răscruce de hotare cu feciorul său, care veniā călare depe moșie, îmbufnat și amărît, de să nu-i mai ghicești vrâsta. Cum îl vede de departe, oprește trăsura și-l așteaptā să se apropie. Nici n'a apucat cēla să descalice, că tatăl său îl întâmpinā cu vorba :

— Ei, ce-ți fac lanurile tale de grâu ?

— Ai avut dreptate, tatā, dar mare-i pe-deapsa lui Dumnezeu ; prea ne-a lovit..

— Mare, micā, așa a fost să fie.. Vorba e :

am avut dreptate că lanul cel care te amăgise că-i de grâu, eră numai de iarbă atunci ?

— Așă a fost, cum ai spus !

— Îl vezi cum s'a topit ?

— Parcă nici n'a fost semănat !

— Să ții minte atunci dela mine : Norocul e ca și calul cel sălbatec, numai după ce-l încaleci, zici că ai scăpat de nevoie... Dacă-l apuci numai de coadă, degeaba, nu ești călăreț...

În al doilea an a scăpat foarte bine semăturile de iarnă. Grâul, mai ales, crescuse de parcă fusese plouat cu lapte. Boierul cel bătrân sta tot în cerdacul caselor lui vechi, unde-și bea cafeaua și privia nepăsător și liniștit la holdele din vale și depe costișe.

Pe linia dintre două tarlale de grâu, de dinainte, se zărește venind un călăreț, căruia nu i se vedeă decât pălăria din salturile calului, așă erau holdele de înalte și înfrățite. Bătrânul a înțeles că trebuie să fie fecioru-său, și-l așteptă împăcat și rece.

Băiatul boierului s'a arătat apoi la luminiș, cu flori de mac la pălărie, aducând în mână, de călare, un smoc de fire de grâu smulse, care se târă cu rădăcinile pe pământ și cu spicele îi întreceau capul,

— Ei, tată, îți place grâul nostru ?

— Noi n'avem grâu, băiete.

— Dar ce sânt toate tarlalele astea?

— Aha! Tarlale zici? Valuri de paie, ca toate paietele...

— Ba eu văd că-i grâu, ia uite...

Și băiatul, ca să facă în ciuda lui tată-său, apucă muclele spicelor dela mănunchiul adus și-l freacă în palme cu mulțumire și biruință.

— Și încă grâu arnăut...

Feciorul boierului a trecut atunci în curte, vânturând de călare grâul în palme, pe când bătrânul din cerdac îl petrece cu ochii, clătănând din cap și ascunzându-și în barbă lumina surâsului stăpânit.

Când s'a vârit și secera în grâul cel deochiat de frumos, boierul cel tânăr înflorează și îmbobocește de bucurie și triumf.

— Are să rămâe pe a mea, tată,..

— Să dea Dumnezeu, măi băiete, că și eu tot pentru asta mă rog Celui de sus... Dar până acuma s'au întors lucrurile că numai se pune pe ploi și plouă zi și noapte, ca la potop. În primele zile nu s'a îngrijit nimeni, căci ploaia mai ajută la bob pentru bucatele mai târzii; dar vezi că ploaia, odată pornită, nu se mai oprește decât doar, ca s'o înceapă din nou, după odihnă. Dela un timp, grâul a început a cădea și a se pătuli, de parcă eră un

jaf și o tăvăleală de lanuri. Ploaia a bătut înainte pe podina aceasta, de-a făcut-o una cu pământul, încât au ajuns într'un timp toate lanurile de păreau niște mindire scărmanate de soare.

După ce s'a limpezit vremea, oamenii vârau secera în paiele de grâu căzute, ca în niște maldări prăfuiți, așa se ridică în sus colbul de mucegai din paiele putrezite pe pământ.

Bătrânul și feciorul s'au privit numai lung și au dat amândoi triști din cap, îndepărtându-se unul într'o parte și altul în alta, fără să-și mai zică vreo vorbă.

În al doilea an au ajuns să strângă grâul în șire și să înceapă treieratul. Băiatul boierului, văzând pe bătrân ducându-se la arie, s'a luat și el pe urma lui și s'a apropiat acolo, timid, de tatăl său. Acum nu mai îndrăseamnă să se laude ca mai înainte, căci luase destule pilde despre nestatorniția lucrurilor din lume. Totuși, văzând șirele înțesate și grâul curgând dela batoză ca un izvor gros de aur, nu poate să se oprească și întreabă pe tată-său :

— Nici acum n'avem grâu, tată ?

— Nici...

— Dar ce sunt toate grămezile acestea ?

— Cenușă...

— Cum asta ?

— O scânteie numai, ajunge, sau ciuda unui golan nedreptățit, și tot ce vezi aici se face numai vrafuri de cenușă.

— Când o să putem spune atunci că avem grâu ?

— Las' c'am să-ți arăt eu, așteaptă... Totul aici e să ai răbdare, să nu te pripești la nimica ; agricultorul trebuie să știe s'aștepte..

E drept că, după ce s'a isprăvit cu treieratul, a venit la boierul nostru un negustor mare, care a cumpărat și a plătit marfa, După ce s'au pornit carele încărcate cu saci, duse din urmă de negustor, boierul și-a chemat băiatul sus și, deschizând casa de fier, i-a arătat movila de aur și de hârtii.

— Vezi ? anul acesta am făcut grâu ; uite grâul nostru ! Acum putem să ne bucurăm... Și numai când ajungem să-l închidem aici, în casa de bani, numai atunci putem zice că am făcut grâu...

IMPARTAŞANIA ȚIGANULUI.

Impărtășania Țiganului.

Țiganul, așa a fost pesemne făcut din firea lui, să tragă tot la mărire, și, fiindcă pe el nu-l taie capul la multe, atunci caută să se ia după Român, ca să zică și el că e între oameni și face ca și cealaltă lume..

Prin toate trecuse până acum țiganul: se născuse cu moașe, se botezase ca creștinii cu popă, și cumetrie, s'a dus mai pe urmă la biserică și praznice, mă rog mai mai să nu mai poți zice că e sadea, țigan, ci român în toată legea..

Un lucru mare de tot îl mai ținea pe țigan departe de ceilalți creștini, nu se împărtășise încă până atunci, nu luase sfânta grijanie, care să-l curețe cu totul de păcate.

Intr'o zi se întâlnește țiganul c'un văr al lui din alt sat, care eră mai umblat.

Dintr'una într'alta, ajunge vorba și la împărtașanie.

— Ce-i, mo vere, aia, cum îi zici?

— Grijanie, mc...

— Da ce-i aia grijanie?

— Trupul lui Hristos.

— Auleu, mânca-i-aș ce știi eu... da' nu s'a mai mântuit trupul lui Hristos, de când se împărtașesc oamenii?

— Nu, mo! Că de ce-i Dumnezeu, să țină pentru toată lumea...

— Auzi tu, mo vere, tiii!

Țiganul, mirat și nedumerit, se pune pe lângă văru-su, să-l ducă la popă, să se împărtașească și el, ca și ceilalți creștini.

— Să fiu și eu ca toți ăia, mo vere, plătesc și un franc de parale la o adică...

— Să fii, mo, cum nu...

Se duc țiganii la popă, și-i spun pătărania de-a fir-a-păr. Intâmplarea aceasta se petreceă vara, prin postul Sfintei Mării.

— Îți faci, și-o pomană, părinte, pelângă că plătim...

Poa se uită la țigani, luminat de un gând glumet și, dând din cap cu bunăvoință, le zise zâmbind :

— Bine fiilor, să veniți mâine pela toacă la biserică și atunci vă voi griji.

Lucrurile au rămas înțelese așa, și țiganii au plecat încântați. Popa, peste zi, se duce la pădure și prinde un gărgăune dintr'un cuibar, pe care 'l știă el într'un stejar, și 'nchide gângania aceia amarnică într'o cutie goală de chibrituri, pe care o pune în buzunar, și se întoarce liniștit.

A doua zi, pela toacă, cei doi țigani așteptau smeriți în biserică. Popa vine, se îmbracă în odăjdii, deschide ușile împărătești dela altar, și cetește dintr'o carte mare. După slujbă, dascălul împinge pe țigani în spre altar, ca să ia sfintele taine.

Popa se arată și el cu potirul de argint în mână, și face semn țiganilor să se apropie. Ceia îi lunecă pe furiș câte un franc de parale.

Popa strânge banii, și le zice cu asprime :

— Măi țiganilor, vedeți să țineți gura închisă bine, după ce-ți luă grijania, ca să nu scuipați trupul Domnului, că înfundați gheena...

— Ținem, părinte, ținem, las' pe noi.

Țiganului, care eră mai umblat, i-a dat vin curat, când s'a întins însă și celălalt, cu gura căscată și lacom, popa s'a răstit la el:

-- Inchide ochii, țigane...

MAI DINAINTE.

Mai dinainte.

Turcul și bulgarul erau vecini. Amândoi s'a întâmpnat să aibă cai. Turcul însă îngrija de cai, ca de ochii din cap. El îi țesală, le da apă la vreme, aveă pentru ei grajd, și mai ales îi hrăneă bine. Fânul turcului eră numai o floare, și nu treceă zi, ca să nu mănânce caii lui și ovăz.

Pedealtă parte, bulgarul, care eră mai sărac, și mai lăsător, țineă caii mai mult ca să nu-i lase să moară. Abiă dacă-și ștergeau și ei gura c'o mână de paie vechi, căci, de țesală și de ovăz, nici habar n'aveau.

— Ce faci tu, bre Efendi, de ai cai frumoși ?

— Eu îi îngrijesc...

— Cum îi îngrijești ?

Le mai dau și ovăz, nu numai bătae.

— Auzi? — ovăz... și ovăzul este bun la cai?

— Caii cari sânt îngrijiți și mănâncă ovăz, nu te lasă în drum.

— Așă? — bine.

A trecut o vreme la mijloc, dar bulgarul tot nu căută de cai mai bine ca până acum, căci își zicea el: „Dece să cheltuesc degeaba cu ei, căci n'am nici o treabă deocamdată, mai bine să le dau ovăz, când o fi să fac vr'un drum. Când voi vedeà că n'o urnesc din loc, atunci n'am decât să le pun traista cu ovăz în cap, ca să prindă putere“.

Într'o zi, ducând bulgarul lemne la târg, n'apucă bine să se depărteze de sat, și caii încep a slăbi din mers și a poticni osteniți. Bate bulgarul caii, îi îndeamnă, îi mai strunește, degeaba toate, mârtoagele încep a da în genunchi.

— Așă-mi faceți? — bine, am eu leac pentru slăbiciunea voastră.

Și bulgarul ia traistele cu ovăz dela fundul căruței și le pune în capul cailor, ca să mănânce.

— Ei, dupăce-ți isprăvi ce v'am dat, am să vă văd.

Bieții căiuți, când au dat ei de mâncare bună, măcinau cu fălcile, de nu puteau dovedi și stră-

nutau în traiste mulțumiți. Bulgarul se bucură și el de înviorarea cailor, aducându-și aminte de povara turcului cu adevărată recunoștință.

Cum stătea el așa, în mijlocul drumului, și privia la cai, cum își scuturau lacomi traistele din cap, deodată se aude venind din zarea șoselei un trâncănit gonit de căruță. Bulgarul se înalță în opinci și cunoscù bidiviii turcului, cari veniau mâncând pământul. În alergătura asta, îi cunoaște și turcul tocmai de colo ; și văzându-l cu caii opriți pentru mâncare și cu povara cea grea în căruță, se scoală în picioare, râzând batjocoritor, și-i strigă de departe, făcându-i semn cu biciușca :

— Mai dinainte, bre... trebuiă mai dinainte..

Și când trecù vajnic prin dreptul bulgarului, se pleacă înspre el și, făcându-i semn tot cu biciușca, îi lasă vorbă în urmă :

— Asta se face de acasă, bre,.. de acasă.

Cea mai proastă nevastă.

Morărița n'ar fi fost ea chiar așa de proastă, cu mintea pe care o avea, — dar fiind femeie neumblată prin lume și trăind numai o viață în scrâșnitul roților învârtite și'n huruitul râșnițelor, ajunsese așa ca zăpăcită, de ar fi încurcat-o în vorbă și un copil.

Ea nu știă mai nimica din ale vieței, nici de rău, căci fusese abia o copilă când o luase de sub paza părinților, — ca s'o închidă în turnul singuratic al morii, unde înneacă de făină, nu putea nici să vorbească, nici să asculte, de sgomotul și graba care o înconjurau și-o ameteau.

În toată vremea aceasta, ea n'a mai știut de cealaltă lume, ci adună numai înainte cu mer-

ticul din uium, lăsând toate celelalte griji depe afară pe seama bărbatului său.

Ca să înțelegem și mai bine sărăcia ei de duh, e destul să se știe că biata Nastasia, c'asa o chemă pe morărița, nu fusese încă la vreun târg până atunci, și nici nu știă nimica despre treburile de prin altă parte.

Când se întâmplă să se depărteze vreodată prin împrejurimi, de'ndată ce n'o mai ajungea huruitul morii, tresăria ca speriată de liniște și da fuga înapoi, în turnul cel cu sgomot și cu praf de făină.

Mai cu dreptate, mai cu năpaste, dar, i-a mers vestea de proastă, morăriței.

Bărbatu-său spuneă chiar răsând, pela che-furi: — «Nevasta mea e cea mai proastă ne-vastă».

Și femeia râdea și ea proasta ridicând din umeri nedumerită, ca să nu cârtească împo-triva bărbatului.

Pentru treaba pe care o făcea Nastasia la moară, n'avea nevoie de multă minte, și cu gândul acesta se împacă și bărbatul.

Morarul își vindeă la târg bucatele pe cari le adună la moară, din măcinat, ori de câte ori eră nevoie.

Strângându-se odată mai mult uium, și dânsul, din pricina altor treburi, neputându-se duce

să-și vândă câștigul, s'a gândit să-și trimeată nevasta la târg :

— Să te duci, Nastasio, să-mi vinzi bucatele, ca să mai ieși și tu odată din moară.

— Să mă duc bărbate, dacă zici tu.

S'au făcut pregătirile toate de drum, cu încărcatul mărfii de vândut, cu întăritul căruței și potrivirea hamurilor, ca pentru călătoria unei femei nedepinse, care ieșea pentru întâia oară în lume.

Dupăce și-a suit măraru pe nevasta lui în căruță, sus pe saci, și i-a dat hățurile calului în mână, tocmai atunci ș'aduce aminte că ea nu știe cum se vând bucatele, și din pripă îi strigă din urmă, pecând căruța cu povara începând a dudu în mers :

— Tu să vinzi marfa cu... cu ce-o da târgul...

Nastasia a rămas cu porunca aceasta în urechi ca pironită între două ghionturi, și cu tot drumul s'a gândit la vorbe, ca măcar să nu le uite, căci, deînțeleș, eră mai greu...

Când a ajuns la târg, a mânat și ea calul unde a văzut căruțe cu bucate și-a așteptat așa cocoțată sus pe saci, privind ca la un neînțeleș, la toată zarva și forfota dimprejur.

În vremea aceasta s'au apropiat fel-de-fel de mușterii, ca să întrebe de marfă, dar n'au

putut să ajungă la nici un înțeles, căci vânzătoarea sta ascunsă aproape, în ghebă, sus pe saci, și, când o întrebă ce cere pe bucate, ea le răspunde, răstit :

— Ce-o da târgul...

Mulți s'au depărtat de căruța proastei, ca dela un cuibar de bufniță, care amenință, — dar unii mai îngăduitori, s'au încercat chiar s'o îmbuneze, ca să ajungă la învoială :

— Bine femeie, dă și tu preț, că nu-i destul să te mântui de noi cu „ce o da' târgul“... E drept că târgul rupe prețul, la toate, dar aci mai e vorba și de ce fel de marfă ai în saci și cât de bună... Dacă ceri D-ta un preț, dau și eu ceva și... târgul mânie n'are...

Nastasia o ținea însă pe a ei și speria pe mușterii cu ochii ei aspri și glasul smucit :

— Eu nu știu multe, eu cer pe bucate ce-o da târgul,.. așa mi-a spus bărbatul...

Dar cumpărătorii, grăbiți, n'aveau vreme de pierdut și o lăsau pe nebună în boii ei, ca să caute pela alții ce le trebuia. Târgul a ținut cu temei până la prânz, după care s'a rărit și împuținat tot mai mult, până când s'a spart cu totul, împrăștiindu-se lumea care încotro.

Nastasia rămăsese singură cuc, cuibărită în ghebă, sus deasupra sacilor, uitându-se mirată și ea la maidanul desgolit dimprejur.

Pelângă oamenii cu treabă, cari se strâng de obicei pela târguri, mai sunt și de cei cari umblă după noroc, numai cu mâna goală.

Un hoț de precupeț, care simțise mai din vreme cum stau lucrurile cu Nastasia, deîndată ce a văzut-o rămasă singură, se apropie șiret, prefăcându-se grăbit :

— Ce ceri pe bucate, nevastă ?

— Ce-o da târgul, omule.

— Apoi nu vezi că târgul s'a încheiat ?

Nastasia scoase mai mult capul din ghebă și se uită împrejur, tot mai nedumerită, îngânând la urmă :

— Știu și eu ce să fac !...

Atâta i-a trebuit mehenghiului, că începe să se lase tot mai greu.

Nastasia eră cu ochii tot mai deschiși :

— Iaca, la asta nu s'a gândit bărbatul...

Hoțului îi ardeau ochii în cap :

— Să te scap eu de bucluc.

— Scapă-mă, că-ți faci și pomană...

— Dă-mi bucatele acum mie, și săptămâna viitoare îți plătesc... ce-o da târgul, cum a zis bărbată-tu.

— Bine, dar eu nu te cunosc cine ești !

— Și ce are aface asta ?

— Poi, dela cine să iau eu parale, când oi veni la târg ?...

— Dela mine.

— N'am să te pot găsi, că n'am după ce să te cunosc.

Ticălosul n'a știut cum să-și ascundă bucuria, și încurcă atunci vorba cu nepăsare:

— Dă, știu eu cum să facem să fie mai bine?

Apoi tresărind ca de un gând găsit:

— Stai, că ai noroc... Dă-mi gheba ta ca să mă îmbrac cu dânsa la celălalt târg și să mă cunoști atunci mai ușor...

Nastasia s'a bucurat și ea de negustoria ce a făcut, gândindu-se cu mândrie că a fost și dânsa bună de o treabă, fără să mai întrebe pe bărbatu-său, și s'a învoit lesne cu cumpărătorul:

— Doar așa, dacă zici...

Morărița ușurată și sătulă de târg, s'a pomenit iar singură în goana căruței, după ce scăpase și de marfă și de ghebă, întorcându-se pe drumul casei.

Tot timpul nu s'a gândit decât la bucuria bărbatului ei, care are să vadă, că Nastasia lui e bună și de altă treabă, nu numai de ținut socoteala merticului, acolo în turnul prăfuit al morii lor...

Morarul eră sătul de năduful ce-i făcuse și până atunci nevastă-sa, așa că întâmplarea asta boacănă din urmă venise, vorba ceia, ca un colac peste pupăză, numai ca să verse doar paharul.

Înțelegând el că nu mai e chip de trai cu Nastasia, s'a hotărît să plece în lume, ca să trăiască de capul lui și să nu mai audă de casă. Dupăce și-a luat el merinde și schimburi, vreă să pornească la drum, amărît, și desgustat, fără să fi dat nimănui vre-o socoteală. Nastasia speriată și proastă, l-a urmărit, în toate mișcările și pregătirile lui, neîndrăsnind să-l întrebe ce gânduri are.

Tocmai la urmă când l-a văzut pornit, a tăiat-o plânsul și-a dat fuga pe urma bărbatului:

- Și cum mă lași, omule?
- Te las în câte te-am găsit.
- Și n'ai să mai vii înapoi?

Morarul se întoarce atunci mai mult în răs:

- Ba am să mai viu...
- Și când?
- Când oi întâlni în cale ● proastă mai mare decât tine...
- Atunci ai să vii curând, te aștept...
- Nu cred, Nastasio, să mă mai întorc

vreodată, că cine să fie pe pământ mai proastă decât tine?...

Morărița a rămas plângând urât în urmă, pecând morarul se îndepărtă silnic în zare, sătul parcă și de locuri și de oamenii pe care-i lasă după el.

A umblat morarul lume multă, călcând pământul în lung și în lat și intrând în vorbă cu tot felul de oameni, dar n'a aflat nicăeri o femeie care să fie mai netoată decât Nastasia lui. A întâlnit el destulă prostie în cale, că nu din lipsa prostiei sunt anii de secetă pe pământ și molime, dar nu de măsura Nastasiei lui. La urmă, lumea, dacă l-a văzut că întrebă și iscodește cu atâta neodihnă, l-a luat din scurt să-i spună, cu adevărat, ce anume caută. El însă nu-și da nimănui taina, căci voiă să afle singur lumina cea adevărată.

Numai într'un târziu, pe când morarul se apropia desnădăjduit de un sat, a întâlnit prin niște risipituri dela poarta țarinei pe un golan nespălat, care păzea niște porci și care, cum sta rezemat în ciomag așa, fără niçi o grijă, l-a întrebat râzând:

— Măi, tu, cum te cheamă, — tu ești cel care tot cauți și nu găsești ce-ți trebuie?

— Eu, măi omule.

— Și ce cauți, creștine?

— Ce caut eu, nu poți ști tu, care-ți petreci vremea după coada porcilor.

— Poi tot atâta învățătură tragi de ori unde, că ce mi ți-s oamenii și ce mi ți-s porcii... totul e să știi să vezi și să auzi..

Pe morar l-a ispitit vorbele porcarului și-și deschide atunci inima cu toată încrederea :

— Măi, tu ești dat dracului... și trebuie să știi tu ceva din lume...

— Știu câte coarne 'n puțină...

— Măi, eu caut pe cea mai proastă nevastă din lume...

— Și asta te îngrijește atâta ?

— Poi, nu-i puțin lucru, — să crezi...

— E drept că proaste sunt multe, dar acum vreau să știu, dacă se poate găsi o femeie mai proastă decât Nastasia mea...

Porcarul îl oprește și-l liniștește cu mâna :

— Stai, că știu eu pe o alta, care-i pune vârf prostii..

— Măi, asta încă ar fi o minune...

Și morarul își ia căciula din cap și se netezește cu o mână pela ceafă, îngâimând încurcat :

— Tu vezi că nu știi, cât e de proastă Nastasia și deaceia poate crezi că... dar stai...

Și aici morarul se pune și-i povestește por-

carului pățania cu nevastă-sa și cu *ce-o da târgul...*

Cela însă, la toată mirarea morarului, la toate încercările lui de a mări caraghiozlăcul întâmplării, se arată neînduplecat și ridică din umeri numai, repetând la răstimpuri:

Ce are a face asta...

Lă urmă, porcărul i-a tăiat vorba:

— Ce stai să vorbești? Nastasia ta nu-i nimic în prostie pelângă Unguroaica, vădana lui Piștea, pe aceia s'o vezi și s'o cunoști. Treci dincolo, în ceia magine de sat, că stă în casa cea mai răzleață... ai s'o cunoști numai decât...

Să-i spui ce ți-o trăsni prin cap, că crede toate, și mai ales să-i pomenești de Piștea, bărbatu-său, care a murit, acum e anul, și după care plânge într'una.

Morarul a putut ușor să dea peste casa cu pricina, și intrând pe poarta dată în lături, s'a făcut că caută nu știu ce prin ogradă.

În vremea aceasta iese din casă, pripită și plânsă, vădana cea nemângâiată, care, cum îl vede, îi iese înainte cu vorba?

— Da, ce tot căutat acolo?

— Să găsesc ceva de luat, că doar deaceia am venit...

— No, dar de unde venit?

— După ceia lume...

Vădana rămâne ca luminată de un gând și-l întreabă cu dorință :

— Dar p'acolo nu eră și Piștea ?

— Cum nu, suntem buni prieteni...

— Auzi tu, frate ! — și cum o duce el, sărac, pe acolo ?

Morarul își potrivește o mutră plouată :

— Vai de capul lui, o duce rău de tot, — se vede că l-ai uitat, că nu-l ajunge deloc pomana din lume...

— Auzi tu, frate ! — se vede că nu mi-a fost primită pomana...

— Bietul Piștea a ajuns acum porcar la un sfânt de pe ceia lume. Când l-am văzut în urmă, eră gol tare și flămând, abia ținându-se după ciurda de porci. Acum eră necăjit, mai ales, că nu și-a luat la moarte o nuiă cu dânsul, ca să aibă din ce-și face băț, că-l necăjesc rău porcii nărăvași, așa numai cu mâinile goale. S'a bucurat omul când i-am spus, că am să dau o raită pe pământ și mi-a spus la despărțire :

«Să te duci și pela casa mea, să-mi aduci o nuiă de corn, că n'am băț. Tocmai nuiaua o căutam mai adineaurea, când ai dat peste mine».

Pe vădană o năbușește plânsul, ca trezită din toate visurile tinereții, trăite cu Piștea :

— Săracul borbat la mine, el n'ai cerut dechit un boț... dar eu ai milă de dânsul, hai să dai la el ce trebuie...

Unguroaica a scos din ladă mai întâi un rând de haine nou-nouțe, din dimie bună, apoi premineli, chimir, căciulă, ciubote și câte mărunțișuri toate. Morarul le face bocceà la un loc și, când să plece, vādana se bate cu mână peste frunte, ca de o aducere aminte :

— No, che stai, să-ți mai dau ceva... Ce păcat che nu este fecior a mea acasă, s'aude veste dela tată-său.

Unguroaica scoate din fundul lăzii o pungă mare și o întinde morarului :

— Să dai la Piștea și galbene astea, că la mine nu mai trebuit boi, — la el, săracul, vrut cumperat boi, chind n'ai murit înche...

Morarul a pus punga în sân și a plecat cu bocceaua subsuoară, grăbind pasul, ca să ajungă mai de grabă *pe cea lume*.

Vādana plângea pe prispa casei, petrecând din ochi pe oaspetele cel îndepărtat, dar, în sufletul ei, împăcată că bărbatul ei n'o să fie deacum înainte într'atâta suferință.

* * *

Când s'a văzut morarul scăpat din ochii Unguroaicei, o pornește mai la fugă, ca să-și

piardă urma, căci se gândiă la feciorul acela așteptat, care puteă să se întoarcă și să vadă isprava mamă-si...

A mers el, s'a zorit mult, uitându-se din când în când îndărăt, ca să nu-l ajungă păcatul. În gândul lui însă, nu mai puteă de bucurie, căci găsisse însfârșit o femeie mai proastă decât Nastasia. Tocmai când drumetul nostru eră mai învăluit de nostalgia casei și de amintirea împăcată a nevestei, tresare de dupăitul îndepărtat al goanei unui călăreț, care se apropia.

Când se întoarse morarul speriat, vede într'adevăr că veneă, mâncând pământul, din zarea drumului, un călăreț aprins, care cercetă înainte și înjură pară de foc...

Morarul se face mic și-și zice în gând:

— Asta-i feciorul lui Piștea.

Și fără să mai aștepte mult, dând într'o curmătură de drum care-l ascundeă, face zbughi la o parte și ascunde bocceaua și punga în niște spini, iar el își urmă drumul, făcând pe n'aude, n'avede.

Dupăitul calului și zbieretele Ungurului se apropiiau tot mai mult dela spate, pe când morarul, în cumpăna gândurilor, ajunge în dreptul unui puț dela marginea drumului, peste care se îndoiă mult o salcie bătrână. Cum dă cu ochii

de minune, îl trăsnește prin cap o dracovenie și fără multă codire, se duce și se reazimă cu spatele sub îndoitura sălcii, ca și când ar propți-o să nu cadă în fântână. Da el se îndesă și se ghemuică, de parcă într'adevăr ar fi ținut în spinare cine știe ce povară.

Când a ajuns Ungurul călare și-a văzut pe cela opintindu-se să țină salcia în spinare, a uitat un moment de ciuda lui și-l întreabă nedumerit :

— Da ce faci tu acolo ?

— Proptesc scoaba asta de salcie, ca să nu cadă în fântână.

Ungurul se mulțumește cu răspunsul și-și aduce aminte de necazul lui ;

— Dar n'ai văzut trecând pe aicea unul c'o boccea la subsuoară ?

— Cum nu, l'am văzut... dar nu părea a fi om de treabă.

— Un hoțoman din toată lumea, a prădat pe mama, ziua în amiaza mare...

— Auzi ? — tii, că n'am știut eu...

Flăcăoanul lui Piștea era în culmea nerăbdării :

— Și 'ncotro a apucat ?

Morarul în toată vremea asta gemea și îndesă sub salcie, vărsând sudori și neștiind

cum să-și înece râsul, ca sa se creadă că el ține copacul în spinare :

— Da cum să-ți spun, el a apucat încolo, dar nu-ți pot arăta că, uite, mă îndoiaie scorbura asta de salcie.

— Hai cu mine și-mi arată drumul, ca să pun mâna pe hoț, că te cinstesc...

— E ușor de zis, hai, dar cine-mi ține mie povara până vine stăpânul cu oamenii, ca s'o proptească, că de ce m'a lăsat el aici?

Ungurul eră nemângâiat :

— Ce-i de făcut atunci?

Morarul abiă deslegă vorbele de subt greutatea copacului :

— Lucru ușor... de ce să umblăm noi amândoi după unul, mai ales că tu tot nu cunoști pe hoț... Vin de ține coala salcia în locul meu, că eu încalec pe calul tău și, încât n'ai crede, îți aduc paguba înapoi, cu tâlhar cu tot..

— N'o, că bine zici, așa să facem !

Și feciorul vădanei lui Piștea sare iute de pe cal, își scuipe în palme și, suflecându-și mânecele, se cinghește subt salcie. Cum eră el înalt, opintindu-se odată ca proptea, se'ndeasă acolo, cași cum ar fi vrut să 'ndrepte strâmbătura de ani a sălcii. Morarul se dă la o parte, ținându-se de șale și-i zice, văitându-se :

— Vezi, să nu mă faci de rușine, că pe mine m'a dat gata...

— Las că ții eu aici bine, numai du-te mai de grabă, ca să nu scape hoțul...

Morarul încalecă pe calul flăcăului și sucindu-l împotriva drumului, mai zice odată în fugă :

— Vezi să nu scapi salcia în fântână, că numai beau oamenii apă...

Când ajunse în curmătura drumului cea do-sită, descalică repede, își ia bocceaua și punga din tufari și, încălecând iar pe bidiviul Ungurului, o opintește tot pe drum înainte, dând bir cu fugiții.

După multă cale și trudă, morarul a ajuns acasă într'un seraf, la locul lui și, năvălind cu calul pe poarta deschisă a curții, a încnput a strigă fericit :

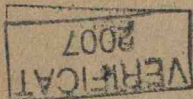
— Nastasio... Nastasio !...

Morărița se arată, bucuroasă și albă de fă-ină, în ușa morii, care umblă încă — și în-treabă :

— Ce-i bărbate, ce s'a întâmplat?

— Nastasio... mai e lume pe pământ, mai proastă și decât tine... m'am întors acasă...

— SFÂRȘIT —

CUPRINSUL.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
1. Sfântul Ilie	3
2. Frica de Dumnezeu	15
3. Mă mir, mă mir	27
4. Ciobanul la horă	33
5. Moțul Ciocârlanului	39
6. N'o apucă înainte	45
7. Cum o vreă Dumnezeu	51
8. Doctor de cocoșafi	63
9. Gărgăunii	71
10. Țiganul și cartea	81
11. Norocul Țiganului	87
12. Vrâsta oamenilor	91
13. S'a dus pe copcă	97
14. Cel mai bătrân	103
15. Toată suflarea	111
16. Lupul și vulpea	115
17. Prepeșița în barbă	121

18. Cărașul și Țiganca	127
19. Lupul și scroafa	131
20. Tatăl și feciorul	137
21. Impărtașania Țiganului	147
22. Mai dinainte	155
23. Cea mai proastă nevastă	161

